

**МОНГОЛ УЛСЫН ХҮНИЙ
ЭРХИЙН ҮНДЭСНИЙ
КОМИССЫН 2019 ОНЫ ЭХНИЙ
ХАГАС ЖИЛИЙН ТАЙЛАН**

2019 ОН

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮНИЙ ЭРХИЙН ҮНДЭСНИЙ КОМИССЫН 2019 ОНЫ ЭХНИЙ ХАГАС ЖИЛИЙН ТАЙЛАН

НЭГ. ХҮНИЙ ЭРХИЙН ТАЛААРХ ХУУЛЬ ТОГТООМЖ, БОДЛОГЫГ БОЛОВСРОНГУЙ БОЛГОХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

1.1 Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх илтгэл

1.1.1 Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх 18 дахь илтгэлийг боловсруулах, УИХ-д өргөн барих

Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комисс нь Комиссын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.2.3 дахь хэсэгт заасны дагуу бүрэн эрхийнхээ хүрээнд Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаар илтгэл бичиж, жил бүрийн эхний улиралд багтаан Улсын Их Хуралд өргөн барьдаг билээ. Комиссын ажлын албаны ажилтнууд Комиссын дарга, гишүүдийн өгсөн чиглэл, удирдлаган дор "Монгол Улсын Хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх 18 дахь илтгэл"-ийг боловсруулж, 2019 оны 03 дугаар сарын 29-ны өдөр Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын дарга Ж.Бямбадорж, гишүүн Н.Ганбаяр, П.Оюунчимэг нар УИХ-ын дарга Г.Занданшатарт өргөн барьж, Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, Ерөнхий сайдад мөн хүргүүлсэн юм. Энэ удаагийн илтгэлийг:

1. Монгол Улс дахь хүний эрхийн боловсролын талаарх бодлого, түүний хэрэгжилт;
2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийн бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрхийн асуудал;
3. Ажлын байран дахь бэлгийн дарамтын нөхцөл байдал;
4. Эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаа;
5. Онцгой байдлын байгууллагын алба хаагчдын хөдөлмөрлөх эрхийн хэрэгжилт;
6. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийг хэрэгжүүлэх талаар төрийн холбогдох байгууллагын үйл ажиллагааны төлөв байдал гэсэн 6 сэдвийн хүрээнд болон илтгэлээр дамжуулан Хүний эрх, эрх чөлөөний асуудлаар Монгол Улсын Их Хурлаар шийдвэр гаргуулах 25 саналын хамт боловсрууллаа.

1.1.2 Илтгэлийг цахим хуудаст нийтлэх, хэвлүүлэх, холбогдох байгууллагуудад хүргүүлэх

Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх 18 дахь илтгэлийн эхийг бэлтгэж, "Мөнхийн үсэг" ХХК-д хэвлүүлж, төв болон орон нутгийн төрийн болон төрийн бус байгууллагуудад албан бичгийн хамт хүргүүлэхээс гадна монгол болон англи хэл дээр [www.nhrcm.gov.mn](http://en.nhrcm.gov.mn) (<http://en.nhrcm.gov.mn/news/status-report-human-rights-and-freedoms/>) цахим хуудаст иргэд, олон нийтэд нээлттэй татаж унших байдлаар нийтэллээ.

1.1.3 Илтгэлийг англи хэл рүү орчуулах, хэвлүүлэх, олон улсын байгууллагуудад хүргүүлэх

Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх 18 дахь илтгэлийг англи хэл дээр орчуулан "Соёмбо" хэвлэлийн газарт хэвлүүлэн холбогдох олон улсын байгууллагуудад хүргүүлэв.

1.2 Хяналт шалгалт

2019 оны эхний хагас жилийн байдлаар Комисс нь гомдлын мөрөөр 16, мэдээллийн мөрөөр 11, төлөвлөгөөт 107 нийт 134 хяналт шалгалт хийсэн байна. /Хяналт шалгалтын дэлгэрэнгүйг хавсралт 1-д оруулав./

1.2.1 Санамж бичиг бүхий байгууллагуудтай хамтран хяналт, шалгалтын ажил зохион байгуулах

Комисс нь санамж бичиг бүхий байгууллагууд болох ЗХЖШ-ын харьяа 2 анги, МХЕГ-тай хамтран 3, ШШГЕГ-ын харьяа анги 11, ЦЕГ-ын харьяа 9 байгууллагад нийт 25 хяналт шалгалт хийсэн байна. Үүнд:

Байгууллага	Хяналт шалгалт хийсэн объект	Хугацаа
ЗХЖШ	ЗХЖШ-ын харьяа Орхон аймаг дахь 186 дугаар анги	2019-02-21
	ЗХЖШ-ын харьяа Баянхонгор аймаг дахь 339 дүгээр анги	2019-04-11
МХЕГ	Дорноговь аймгийн Замын-Үүд сумын хилийн боомт-Хилийн мэргэжлийн хяналтын албаны агуулах, лабо ритори	2019-01-16
	Ховд аймгийн Цэцэг сум дахь МоЭнКо ХХК	2019-03-20
	Сүхбаатар аймаг дахь Цайрт Минерал ХХК	2019-05-19
ШШГЕГ	Увс аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	2019-02-01
	Төв аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	2019-04-02
	Баянхонгор аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	2019-04-12
	Говь-Алтай аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	2019-04-16
	Говьсүмбэр аймаг дахь ШШГЕГ-ын харьяа 425 дугаар нээлттэй хорих анги	2019-04-16
	Сэлэнгэ аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	2019-05-24
	Орхон аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	2019-05-28
	Орхон аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр, ШШГЕГ-ын харьяа 437 дугаар хорих анги	2019-05-28
	ШШГЕГ-ын харьяа Цагдан хорих 461 дүгээр анги	2019-06-12

	Өмнөговь аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	2019-06-17
	Дундговь аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	2019-06-19
ЦЕГ	Булган аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	2019-02-21
	Орхон аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	2019-02-22
	Дундговь аймгийн Сайнцагаан сумын Цахим тоглоомын газрууд	2019-03-27
	Баянхонгор аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	2019-04-12
	Говь-Алтай аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	2019-04-16
	Сэлэнгэ аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	2019-05-24
	Орхон аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	2019-05-28
	Өмнөговь аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	2019-06-17
	Дундговь аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	2019-06-19

1.2.2 Химийн хорт болон аюултай бодисын хадгалалт, хамгаалалтад хяналт шалгалт хийх

Комиссын даргын 2019 оны 2 дугаар сарын 18-ны өдөр баталсан удирдамжийн дагуу Комиссын даргаар ахлуулсан ажлын хэсэгт хэлтсийн дарга Т.Ихтамир, Г.Агар-Эрдэнэ, референт Б.Мөнх-эрдэнэ, Г.Золзаяа нар ажиллаж 2019 оны 2 дугаар сарын 19-21-ний өдрүүдэд Орхон, Булган аймагт ажиллаж, химийн хорт болон аюултай бодисын хадгалалт хамгаалалтын байдалд хяналт шалгалт хийв. Булган аймгийн Мал эмнэлгийн лабораторт хяналт шалгалт хийсэн бөгөөд хяналт шалгалтаар хүний эрхийн ноцтой зөрчил илэрсэн тул зөрчлийг арилгуулахаар Мал эмнэлгийн ерөнхий газрын даргад Комиссын гишүүний шаардлагыг хүргүүлэхээр боловсруулж байна.

Хяналт шалгалтын илтгэх хуудсыг боловсруулсан бөгөөд дүнг нэгтгэн Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын 19 дэх илтгэлд тусгахаар ажиллаж байна. Түүнчлэн 2019 оны 01 дүгээр сард Дорноговь аймагт ажилласан ажлын дүнг Булган аймагт ажилласан хяналт шалгалтын дүнтэй хамтатган Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, Улсын их хурлын дарга, Ерөнхий сайдад 2019 оны 2 дугаар сарын 26-ны өдрийн 1/135 дугаар албан бичгээр тус тус албан бичиг хүргүүлэв. Орхон аймагт тодорхой объектод хяналт шалгалт хийгдээгүй бөгөөд химийн хорт болон аюултай бодисын хадгалалт, хамгаалалттай холбоотой асуудлаар аймгийн удирдлага, холбогдох албан тушаалтныг байлцуулан уулзалт хийж, мэдээлэл гаргуулан авсан болно.

1.2.3 Хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийн нөхөн үржихүйн эрхийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийх

Уг ажлын хүрээнд хяналт шалгалт, судалгаа хийж “Монгол Улс дахь Хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх 18 дахь илтгэл”-д бүлэг болгон оруулсан. Судалгааны тайланг танилцуулах уулзалтыг 2019 оны 04 дүгээр сард холбогдох байгууллагуудын төлөөллийг оролцуулан өргөн хүрээтэй зохион байгуулж, хэлэлцүүлэг хийв. Уулзалтад НҮБХАС-ын Монгол Улс дахь суурин төлөөлөгч, Комиссын дарга тэргүүтэй хүмүүс оролцов.

1.2.4 Гомдол, мэдээллийн мөрөөр хяналт шалгалт хийх

Тайлант хугацаанд гомдол мэдээллийн мөрөөр нийт 16 хяналт шалгалт хийгдсэн байна. Үүнд:

№	Утга	Хугацаа
1.	Дорноговь аймгийн Айраг сумын Нард багийн Цагаан дэлийн агуй орчим иргэн Б.Амгаланбаяр, эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрхийн хэрэгжилт /MSTT ХХК-д/	2019-01-14
2.	Зөв амьдрах ухаан ТББ-д хүүхдийн эрхийн асуудлаар	2019-01-25
3.	Хэнтий аймгийн Хэрлэн сумын 5 дугаар цэцэрлэгт хөдөлмөрлөх эрхийн хэрэгжилт	2019-03-01
4.	Төв аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	2019-04-02
5.	Дундговь аймгийн Сайнцагаан сумын 1 дүгээр цэцэрлэгт хөдөлмөрлөх эрхийн хэрэгжилт	2019-04-17
6.	Говьсүмбэр аймаг дахь ШШГЕГ-ын харьяа 425 дугаар нээлттэй хорих анги	2019-04-16
7.	Өмнөговь аймгийн Онцгой байдлын газарт хөдөлмөрөх эрхийн хэрэгжилт	2019-04-17
8.	Сүхбаатар аймаг дахь Цайрт Минерал ХХК-д хөдөлмөрлөх эрхийн асуудлаар	2019-04-19
9.	Ерөнхий боловсролын 116 дугаар тусгай дунд сургуульд хөдөлмөрлөх эрхийн хэрэгжилт	2019-04-24
10.	Сэлэнгэ аймгийн Орхон сумын Засаг даргын тамгын газарт АББД-аас ангид байх эрхийн асуудал	2019-05-02
11.	Орхон аймаг дахь “Эрдэнэт секьюрити спэйшл” ХХК-д АББД аас ангид байх эрхийн асуудал	2019-05-03
12.	Өвөрхангай аймгийн Арвайхээр сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байранд хүүхдийн эрхийн асуудлаар	2019-05-14
13.	Хэнтий аймгийн Хэрлэн сум дахь 99 хоршоонд халдашгүй байх эрхийн асуудлаар	2019-05-23

14.	Орхон аймгийн Цагдаагийн газарт ажлын байрны дарамтын асуудлаар	2019-05-28
15.	Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын Говил багийн иргэдийн эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрхийн асуудлаар	2019-05-28
16.	Дундговь аймгийн Сайнцагаан сумын Ерөнхий боловсролын Хүмүүнлэг сургуульд хүүхдийн сурч боловсрох эрхийн асуудлаар	2019-06-06

1.3 Судалгаа, бодлогын дүн шинжилгээ

1.3.1 Хууль тогтоомж, эрх зүйн актын төсөлд дүн шинжилгээ хийж, санал хүргүүлэх, холбогдох ажлын хэсэгт ажиллах

Энэхүү ажлын хүрээнд Комиссын холбогдох ажилтан УИХ-ын чуулганы нэгдсэн хуралдаан байнгын хороодоор хэлэлцэх асуудлын хуваарийг Комиссын дарга, гишүүд, АА-ны даргад зохих журмын дагуу тухай бүр танилцуулж, Комиссын илтгэлийг ХЭДХ, ХЗБХ, болон чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцэх мэдээллээр цаг тухайд хүргэж ажиллав. Комиссын цахим мэдээллийн сангийн хууль тогтоомжид өгсөн санал, судалгаа, шинжилгээ ажил, Комиссын илтгэлээр өгсөн санал зөвлөмжийг 2017, 2018 онуудын бүртгэлийг цэгцэлж нэгдсэн бүртгэлийг хийж, баяжуулав. “Эрх зүйн хөтчийн ажиллах журам”, “Эрх зүйн хөтөчтэй байгуулах гэрээний загвар”, “Эрх зүйн хөтчийн өдөр тутмын ажлын бүртгэлийн загвар”, “Эрх зүйн хөтчийн ажлыг дүгнэх шалгуур үзүүлэлтийн загвар”-ын төсөлд санал өгөх ажлыг гүйцэтгэж 2019 оны 6 дугаар сарын 17-ны өдрийн 4/468 дугаар албан бичгээр ХЗДХЯ-ны төрийн нарийн бичгийн дарга Г.Билгүүнд хүргүүлэв.

2019 оны эхний 6 сард Комиссоос дараах саналыг гаргасан байна.

1	Захиргааны ерөнхий хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл-тусгайлсан саналгүй	Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд Ц.Нямдорж	2019.01.28. 1/95
2	Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга	Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд Ц.Нямдорж	2019.01.11. 1/25
3	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийг дагаж мөрдөх тухай журмын тухай хууль-1 санал	Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд Ц.Нямдорж	2019.03.12. 1/165
4	Согтууруулах ундаагаар үйлчлэх тусгай зөвшөөрөлтэй үйлчилгээний газруудын ажиллах цагийн хуваарийн хязгаарийг шинэчлэн тогтоох-тусгайлсан саналгүй	Улаанбаатар хотын Ерөнхий менежер бөгөөд Захирагчийн Ажлын албаны дарга Т.Гантөмөр	2019.04.17. 4/222
5	МҮЭХ, УИХ-ын НББСШУ-ны байнгын хороо, ХЭҮК, МХЕГ, ХБНГУ-ын Фридрих Эбертийн Сан хамтран 2019 оны 4 дүгээр сарын 9-10-ны өдрүүдэд зохион байгуулсан “Хөдөлмөрлөх эрхийн өнөөгийн төлөв байдал-Хөдөлмөрийн тухай хуулийн шинэчлэл-Зохистой хөдөлмөр” Үндэсний чуулганаас гаргасан санал-47	УИХ-ын НББСШУ-ны байнгын хороо-ны дарга Д.Оюунхорол УИХ-ын гишүүн, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн төслийн ахлагч Ц.Мөнх-Оргил нарт МҮЭХ-ноос албан бичгээр хүргүүлсэн	
6	Тендерт оролцогчдоос ирүүлсэн гомдол хянан шийдвэрлэх журмын төсөл-6 төсөл	Сангийн яамны төрийн нарийн бичгийн дарга С.Наранцогт	2019.05.03. 4/281

7	Тендерт оролцогчдын материалыг тухайн тендерт оролцогчдод ил болгох журмын төсөл-1 төсөл	Сангийн яамны төрийн нарийн бичгийн дарга С.Наранцогт	2019.05.23. 4/322
8	Засгийн газрын тогтоолоор батлагдах "Худалдан авах ажиллагааны улсын байцаагчийн дүрэм, Тендерт оролцох эрхээ хязгаарлуулсан этгээдийн бүртгэлийг хөтлөх журам"-ын төслүүд-тусгайлсан саналгүй	Сангийн яамны төрийн нарийн бичгийн дарга С.Наранцогт	2019.06.14. 4/462
9	Дэлхийн тогтвортой хөгжлийн зорилго (2030)-ын үндэсний шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшинг тодорхойлох, мэдээллийн эх үүсвэргүй үзүүлэлтийг хэмжих эх үүсвэрийг бүрдүүлэх, тэдгээрийг тооцох аргачлалыг боловсруулах үүрэг бүхий Дэд ажлын хэсгүүдийн боловсруулсан 28 шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшинг боловсруулсан төсөл-2 санал	Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны төрийн нарийн бичгийн дарга Г.Билгүүн	2019.06.25. 4/484

1.3.2 Монгол Улс дахь хүний эрхийн боловсрол олгох бодлого, төлөвлөлт, хэрэгжилтэд үнэлгээ хийх

Уг ажлын хүрээнд БСШУСЯ-ны холбогдох ажилтнуудтай уулзаж, тус яамнаас баталсан сургалтын цөм хөтөлбөрүүдийг цахимаар хүлээн авав. Мөн Хүний эрхийн боловсролын шалгуур үзүүлэлтийн талаар гаргасан аргачлалыг орчуулж, үнэлгээнд ашигласан болно. Улмаар "Хүний эрхийн боловсрол-2020" олон улсын иргэний нийгмийн эвслээс боловсруулсан хүний эрхийн боловсрол, сургалтын хэрэгжилтэд үнэлгээ, мониторинг хийх шалгуур үзүүлэлтийг ашиглан Монгол Улсын албан боловсролын тогтолцоон дахь хүний эрхийн боловсролын бодлого, төлөвлөлтийн хэрэгжилтийн байдлыг боловсролын салбарын 20 гаруй хууль тогтоомж, дүрэм журам, хөтөлбөрт шинжилгээ хийн, илтгэх хуудсыг боловсруулж, танилцуулав. Уг үнэлгээг ашиглан Комиссын Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх 18 дахь илтгэлийн бүлгийг боловсруулж УИХ-д өргөн барив.

1.3.3 Агаарын тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн талаар мэдээлэл цуглуулж, дүн шинжилгээ хийх

Агаарын тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн талаар мэдээлэл цуглуулах ажлын хүрээнд цахимаар байршуулсан 10 судалгаа мэдээлэл тайланг цуглуулав. Энэ хүрээнд төрөөс баталсан бодлогын баримт бичгүүдийг жагсаалтыг гаргаж ажиллав. Мөн БОАЖЯ, МХЕГ, Агаарын чанарын мэдээлэл зэрэг байгууллагуудын цахим хуудасны мэдээлэлтэй танилцах ажлыг хийж гүйцэтгэв. Энэ талаар иргэний нийгмийн байгууллага болон байгаль орчны иргэний зөвлөл болон холбогдох яам, нийслэлийн төрийн захиргааны байгууллага, нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын газартай уулзаж, мэдээлэл авч ажиллаад байна.

1.3.4 "Тогтвортой хөгжил, залуучуудын зохистой хөдөлмөр" үндэсний сүлжээний байгууллагуудтай хөдөлмөрлөх эрхийн чиглэлээр хамтран мэдээлэл цуглуулах, нөлөөллийн ажил зохион байгуулах

Өсвөр насны охид, эмэгтэйчүүдийн НҮЭМ, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрхийн асуудлаар ХЭЭДХ, НҮБ-ын гэрээний хороодын зөвлөмжийн хэрэгжилтийн дунд

хугацааны хэрэгжилтэд үнэлгээ, судалгаа хийж, 17 дахь илтгэлд тусгахаар Гүнж төвийн захирал, Комиссын ОТБЗ-ийн гишүүн Ч.Ундрахтай “Зөвлөх үйлчилгээний гэрээ” байгуулсан бөгөөд гэрээний дагуу судалгааг 2 дугаар сарын 26-ны өдөр эхний байдлаар хүлээн авч, 6 дугаар сарын 8-ны өдөр эцэслэн Комиссын дарга, гишүүдэд танилцуулав.

1.3.5 Малчин эмэгтэйчүүдийн хүчирхийллээс ангид байх эрхийн хэрэгжилтийн талаар мэдээлэл цуглуулах

НҮБХАС-ын санхүүжилтээр Малчин эмэгтэйчүүдийн хүчирхийллээс ангид байх эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах эрхийн хэрэгжилтийн байдалд мэдээлэл цуглуулах, дүн шинжилгээ хийх ажлын бэлтгэлийн хүрээнд удирдамж боловсруулах, Хөвсгөл, Завхан, Дорнод, Сүхбаатар аймгууд дахь орон нутгийн ажилтнуудаар дамжуулан малтай өрх, малчдын тоо, хүчирхийлэлд өртсөн малчин эмэгтэйчүүдийн тоон мэдээлэл зэргийн Статистикийн газар, Цагдаагийн газраас гаргуулан авч очиж ажиллах сумдыг сонгов. Мөн тус ажлын санал асуулгыг 85 асуулттайгаар бэлтгэж боловсруулав.

Улмаар Комиссын даргаар ахлуулсан баг Дорнод, Сүхбаатар аймгуудад 5 сарын 8-16-ны өдрүүдэд, 6 дугаар сарын 6-14-ний өдрүүдэд Хөвсгөл аймгийн Тариалан, Шинэ-Идэр, Цагаан-Уул сумд, Завхан аймгийн Их-Уул, Цагаанхайрхан, Отгон сумдад, 6 дугаар сарын 23-30-ны өдрүүдэд Өмнөговь аймгийн Ханхонгор, Баяндалай, Сэврэй сумд, Баянхонгор аймгийн Баянлиг, Богд, Жинст сумдад ажиллаж малчин эмэгтэйчүүдийн төлөөллөөс судалгаа, ярилцлага авч, аймгуудын болон сумдын удирдлагууд, төрийн албан хаагчдаас холбогдох судалгаа, мэдээллийг гаргуулан авч, уулзалт ярилцлага хийв. Судалгааны ажлыг нэгтгэн, тайлан боловсруулах ажил хийгдэж байна.

1.3.6 Хууль, журамд заасан аргачлалын дагуу ҮАБЗ, ҮСХ, ХЗДХЯ зэрэг байгууллагад холбогдох мэдээлэл, судалгааг хүргүүлэх

Энэ ажлын хүрээнд Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөл руу 1 болон 2 дугаар улирлын Комиссын үйл ажиллагааны мэдээллийг 4/195, 4/491 гэсэн албан тоотуудад хавсарган илгээв.

1.3.8 Аймаг, орон нутаг дахь хүний эрхийн нөхцөл байдлын талаар мэдээллийн сан бүрдүүлэх

2019 оны 01 дүгээр сард Агаарын тухай хууль тогтоомжийн талаар мэдээлэл цуглуулж, дүн шинжилгээ хийх, 02 дугаар сард Албан ба насан туршийн боловсрол болон мэргэжлийн үйл ажиллагаан дахь хүний эрхийн сургалтын бодлого, түүний хэрэгжилтийг судалж, дүн шинжилгээ хийх, 04 дүгээр сард Малчин эмэгтэйчүүдийн хүчирхийллээс ангид байх эрхийн хэрэгжилтийн талаар мэдээлэл цуглуулж, дүн шинжилгээ хийх, 06 дугаар сард Хүний эрхийн хамгаалагчийн эрхийн асуудлаар кэйс, тохиолдол судлах, дүн шинжилгээ хийх ажлыг Комиссын орон нутаг дахь ажилтнууд зохион байгуулж, холбогдох мэдээллийг ирүүлэв.

Нэмэлт. “Хот дахин төлөвлөлт-газар чөлөөлөлт, хүний эрх” Үндэсний зөвлөлдөх уулзалт зохион байгуулахад оролцох

Монголын Эмнести Интернэшнл, Монголын Хуульчдын Холбоо болон Отгонтэнгэр Хууль зүйн сургууль, Монгол Улсын Их Сургуулийн Хууль зүйн сургуультай хамтран хамтран 2015, 2017 онд хот төлөвлөлт, газар чөлөөлөлт, хүний

эрхийн асуудлаар онол, практикийн бага хурлыг зохион байгуулсан бөгөөд хоёр жил тутмын энэхүү онол практикийн бага хурлыг 2019 оны 05 дугаар сарын 08-ны өдөр Үндэсний зөвлөлдөх уулзалт болгон өргөжүүлэн зохион байгуулж, Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний 17 дахь илтгэлд дэвшүүлсэн санал зөвлөмжийн хүрээнд хэлэлцэж болсонтой холбогдуулан Комиссоос хийх бэлтгэл ажлыг хангаж ажиллав.

“Хот дахин төлөвлөлт-газар чөлөөлөлт, хүний эрх” Үндэсний зөвлөлдөх уулзалтын хөтөлбөрийн төсөл, төрийн байгууллагын оролцогчдыг тодорхойлох, зохион байгуулах газрыг олж, гэрээг хийх, түүнчлэн Комиссын даргын хэлэх үг, Ерөнхий сайдын илгээлт зэргийг боловсрууллаа. Нийт 6 газар албан бичгийн төслийг боловсруулж, Комиссын дарга, Ажлын албаны даргад танилцуулж, холбогдох байгууллагуудад хүргүүлэв. Үндэсний зөвлөлдөх уулзалтад 150 оролцож, амжилттай зохион байгуулав. Үндэсний зөвлөлдөх уулзалтаар талуудын илэрхийлсэн байр суурь болон гаргасан санал зөвлөмжийн төслийг судалж, холбогдох байгууллагуудад хүргүүлэх эхний саналын төслийг боловсруулж, Монголын Эмнести Интернэшнлд хүргүүлэв.

1.4 Гомдол хүлээн авч, шийдвэрлэх ажиллагаа

1.4.1 Хүний эрх, эрх чөлөө зөрчигдсөн талаарх харьяалах гомдлыг хүлээн авч, ажиллагаа явуулах, бусад хэлтсийн ажилтнуудыг хариуцсан эрхийн чиглэлээр оролцуулах

Комисс 2018 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрөөс 2019 оны 6 дугаар сарын 24-ний өдрийн байдлаар иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас нийт 335 гомдол хүлээн авч, 292 гомдолд холбогдох ажиллагааг явуулж шийдвэрлэсэн байна. Одоогоор өмнөх сарын үлдэгдэл 15 нийт 32 гомдол ажиллагаанд байна. Мөн дээрх хугацаанд орон нутгаас нийт 117 гомдол ирүүлснээс тухайн орон нутаг дахь ажилтнууд Гомдол, хяналт шалгалтын хэлтсийн ажилтнуудтай хамтран гомдолд холбогдох ажиллагаа явуулж байна. Одоогоор 10 гомдол ажиллагаанд байна.

Үүнд:

№	Орон нутаг	Гомдлын тоо
1.	Архангай	4
2.	Баян-Өлгий	9
3.	Баянхонгор	10
4.	Булган	2
5.	Говь-Алтай	-
6.	Говьсүмбэр	4
7.	Дархан-Уул	5
8.	Дундговь	7
9.	Дорноговь	-
10.	Дорнод	1

11.	Завхан	7
12.	Өвөрхангай	8
13.	Орхон	11
14.	Сүхбаатар	6
15.	Сэлэнгэ	5
16.	Төв	10
17.	Хөвсгөл	6
18.	Хэнтий	12
19.	Ховд	4
20.	Увс	4
21.	Өмнөговь	2
Нийт		117

Гомдлыг эрхийн төрлөөр нь ангилбал,

Д/д	Эрхийн төрөл	2019 он	2019 он	2019	2019	2019	2019	Бүгд	
1	Амьд явах эрх	1	2	3	4	5	6	3	
2	Эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрх	Орчны бохирдлоос хамгаалуулах эрх						0	
		Байгалийн тэнцэл алдагдахаас хамгаалуулах эрх						0	
		Аюулгүй орчинд амьдрах		1	2	1	2	1	4
3	Хөдлөх, үл хөдлөх хөрөнгө шударгаар олж авах эрх	Эзэмших	2		1		2	3	
		Өмчлөх	1			4		5	
		Ашиглах							0
		Өв залгамжлах							0
4	Хөдөлмөрлөх эрх	Ажил мэргэжлээ чөлөөтэй сонгох	1		1			2	
		Хөдөлмөрийн аятай нөхцөлөөр хангуулах	6	3	2	11	4	3	22
		Цалин хөлс авах	4	2		1	1	1	7
		Амрах							0
		Хувийн аж ахуй эрхлэх		3					3
		Албадан хөдөлмөрөөс ангид байх							0
		Ажлын байрны дарамт		1	2	8	5	1	11
Ажлын байрны бэлгийн дарамт		1	3	1			5		
5	Нийгмийн халамж хүртэх эрх	Эд мөнгөний тусламж авах	4		1	6	1	9	
		Өндөр наслах						0	
6	Эрүүл мэндээ хамгаалуулах, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ авах эрх	3		1	4	3	2	8	
7	Сурч боловсрох эрх	2		1	3	2	2	6	

8	Оюуны өмчийн эрх							0	
9	Сонгох, сонгогдох эрх	Сонгох				1		1	
		Сонгогдох						0	
10	Эвлэлдэн нэгдэх эрх							0	
11	Жендерийн эрх тэгш байдал	Улс төрийн						0	
		Эдийн засгийн						0	
		Соёл боловсрол						0	
		Эрүүл мэнд							
		Гэр бүлийн харилцаан дахь тэгш байдал	1		3	1	1	1	5
		Төрийн албан дахь Хөдөлмөр эрхлэлт, хөдөлмөрийн харилцаан дахь							0
12	Төрийн байгууллага албан тушаалтанд өргөдөл гомдол гаргах эрх							2	
13	Халдашгүй чөлөөтэй байх эрх	Эрүү шүүлтээс ангид байх	2	2	3	2	6	3	9
		Хууль бусаар баривчлах		6		7	3	1	13
		Хууль бусаар цагдан хорих	3	5	9	10	3	6	27
		Гэр бүл, захидал харилцаа					2		0
		Нэр төрийн халдашгүй байдал	5	5	2	2	3		14
		Орон байрны халдашгүй байдал			2	2			4
		Хувь хүний нууц							0
14	Шударга шүүхээр шуулгах эрх	Хилс хэрэгт холбогдсон	4		5	5	10	9	14
		Хууль зүйн туслалцаа авах	4	2	3	7	7	9	16
		Хохирол нөхөн төлүүлэх			1	1			2
		Нотлох баримт шалгуулах	1				1	2	1
		Шүүхэд гомдол гаргах		2	1	2	2	7	5
15	Шашин шүтэх, эс шүтэх эрх							0	
16	Үзэл бодл оо чөлөөтэй	Хэвлэн нийтлэх						0	
		Жагсаал цуглаан хийх					1	0	
17	Мэдээлэл хайх, хүлээн авах, түгээх эрх							0	
18	Чөлөөтэй зорчих эрх							2	
19	Иргэний харьяалалтай байх эрх							1	
20	Ялгаварлан гадуурхалтаас ангид байх эрх	Үндэс, угсаа				1		1	
		Хэл						0	
		Арьсны өнгө							
		Нас						0	
		Хүйс				2		2	
		Нийгмийн гарал	1			1			2
		Нийгмийн байдал							0
		Хөрөнгө чинээ							
		Эрхэлсэн ажил, албан тушаал		1					1
		Шашин шүтлэг						1	
		Үзэл бодол, боловсрол							0
		Бэлгийн чиг баримжаа							0
Хөгжлийн бэрхшээл	2						2		
21	Амьдралын хүрэлцээтэй түвшинд аж төрөх эрх	Зохистой хоол хүнсээр хангагдах эрх						0	
		Зохистой орон байраар хангагдах эрх				1		1	
Бусад				1		2		3	
Нийт			46	37	46	89	62	63	218

1.4.2 Хүний эрхийн асуудлаар биечлэн, утсаар болон цахим хэлбэрээр хууль зүйн зөвлөгөө өгөх

Комисс 2019 оны эхний хагас жилд нийт 517 иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагад утсаар 76, цахимаар 8, биечлэн 418 иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагад 12390 минут буюу 206 цаг 30 минутын хууль зүйн зөвлөгөө өгч ажилласан байна. Үүнээс Улаанбаатар хотод 80 иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагад 1333 минут буюу 22 цаг 13 минут, орон нутагт 437 иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагад 7,283 минут 121 цаг 23 минутын хууль зүйн зөвлөгөө өгч ажиллалаа. Хууль зүйн зөвлөгөөний дэлгэрэнгүйг 2 дугаар хавсралтаар оруулав.

1.4.3 Хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчсөн тухай асуудлаар шүүхэд нэхэмжлэл гаргах

2019 оны эхний хагас жилийн байдлаар Баянгол дүүргийн Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхэд иргэн Д.Энхтөрийг төлөөлөн хууль бусаар Эрүүгийн хэрэгт шалгагдсаны улмаас учирсан хохирол 115.400.000 /нэг зуун арван таван сая дөрвөн зуун мянган/ төгрөгийг төрөөс гаргуулахаар нэхэмжлэл гаргасан байна. Шүүх хурлын тов гараагүй байна.

1.4.5 Комиссын гишүүний шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, хуульд заасан арга хэмжээ авах, бүртгэл мэдээллийг хөтлөх

Зөвлөмж: 2019 оны эхний хагас жилийн байдлаар аж ахуйн нэгж байгууллага, албан тушаалтанд дүн шинжилгээний дагуу 1, хяналт шалгалтын дагуу 11, гомдлын дагуу 2, мэдээллийн мөрөөр 21 нийт 36 Зөвлөмж хүргүүлсэн бөгөөд 7 зөвлөмжийн хариу ирүүлэх хуулийн хугацаа болоогүй байна. 3 дугаар хавсралтаар Зөвлөмжийн дэлгэрэнгүй оруулав.

Шаардлага: 2019 эхний хагас жилийн байдлаар аж ахуйн нэгж байгууллага, албан тушаалтанд гомдлын мөрөөр 18, хяналт шалгалтын мөрөөр 7 нийт 25 Комиссын гишүүний Шаардлага хүргүүлсэн байна. Үүнээс шаардлагын хариу ирүүлэх хуулийн хугацаа өнгөрсөн 1, шаардлагын хариу ирүүлэх хуулийн хугацаа болоогүй 1 Шаардлага байна. 4 дүгээр хавсралтаар Шаардлагын дэлгэрэнгүйг оруулав.

ХОЁР. ХҮНИЙ ЭРХИЙН БОЛОВСРОЛ ОЛГОХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

2.1 Тодорхой бүлэгт чиглэсэн хүний эрхийн сургалт, уулзалт

2.1.1 Хүний эрхийн цуврал лекц зохион байгуулах

Хүний эрхийн цуврал лекцийг 2019 оны эхний хагаст 2 удаа зохион байгууллаа.

- 5 сарын 9-ны өдөр НҮБ-ийн суурин төлөөлөгч Биата Транкман “Хүний эрх ба Тогтвортой хөгжлийн хөтөлбөр-2030” сэдвээр лекц уншсан бол,
- 6 дугаар сарын 28-ны өдөр Транспэрэнси Интернэшнл Монгол ТББ-ын гүйцэтгэх захирал О.Батбаярыг урьж оролцууллаа. Тэрээр “Авлигатай тэмцэж хүний эрхийг дээдэлсэн сайн жишиг” сэдвээр лекц уншив.

2.1.2 Хүний эрхийн тухай ярилцъя “Өглөөний уулзалт”-ыг зохион байгуулах

Хүний эрхийн Үндэсний Комисс, Нээлттэй нийгэм форум ТББ-тай хамтран зохион байгуулдаг Хүний эрхийн тухай ярилцъя “Өглөөний уулзалт” 2019 оны эхний хагас жилийн байдлаар нийт 6 удаа зохион байгуулагдсан байна. Үүнд:

- 2019 оны 01 дүгээр сарын 24-ний өдөр “Залуучуудын оролцоо, нийгэм дэх байр суурь” сэдвээр “Лантуун дохио” ТББ-ын тэргүүн, Ид шидийн оронг санаачлагч Ч.Ганжавхлан
- 2019 оны 02 дугаар сарын 21-ний өдөр "Цахим орчин дахь хүний эрхийн зөрчлүүд, урьдчилан сэргийлэх арга зам" Эрүүгийн цагдаагийн газрын Кибер гэмт хэрэгтэй тэмцэх хэлтсийн тасгийн дарга, Цагдаагийн ахмад Д.Эрдэнэбулган
- 2019 оны 3 дугаар сарын 21-ний өдөр “Агаарын бохирдол ба Эх, хүүхдийн эрүүл мэнд” сэдвээр “МОНФЕМНЕТ” үндэсний сүлжээний зохицуулагч, жендэрийн үндэсний шинжээч Д.Энхжаргал
- 2019 оны 04 дүгээр 18-ны өдөр "Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрх ба Нийгмийн хандлага" сэдвээр Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн газрын дэд дарга Д.Ганболд, хүний эрхийн эксперт, доктор Г.Нарантуяа
- 2019 оны 05 дугаар 16-ны өдөр “ЛГБТИ хүмүүсийн эрх ба эрүүгийн эрх зүйн орчин” сэдвийн хүрээнд Нийслэлийн Цагдаагийн газрын УСХ-ийн ахлах мэргэжилтэн, ц/хошууч Э.Баярбаясгалан, ЛГБТ төв ТББ-ын эрх зүйн хөтөлбөрийн менежер А.Балдангомбо
- 2019 оны 06 дугаар 14-ний өдөр “Насанд хүрээгүй хүүхдийг хүчиндэх гэмт хэрэг үйлдэгдэх шалтгаан, нөхцөл” сэдвээр Улсын Ерөнхий Прокурорын Газрын Сургалт, судалгааны төвийн ахлах прокурор, хууль зүйн ухааны доктор Б.Өнөрмаа нарын зочин илтгэгч нарыг урьж зохион байгууллаа.

2.1.4 Магадлан итгэмжлэгдсэн сэдвийн хүрээнд Монголын Хуульчдын холбоо, Монголын өмгөөлөгчдийн холбооны гишүүд, шүүгчдэд сургалт зохион байгуулах

- 2019 оны 03 дугаар сарын 27-ны өдөр Хүний эрхийн боловсрол, судалгааны хэлтсийн дарга Г.Агар-Эрдэнэ “Хүний эрхийн олон улсын гэрээг шүүхийн практикт хэрэглэх нь” сэдвээр МХХ-ны гишүүдэд 4 цаг,
- 2019 оны 04 дүгээр сарын 18-ны өдөр Комиссын дарга Ж.Бямбадорж “Хүүхдийн эрх, хамгаалал” сэдвээр МӨХ-ны гишүүдэд 4 цагийн сургалт тус тус хийв.

2.1.5 Хүний эрх, жендэрийн сургалтын агуулгыг тэргүүн, эрхэлсэн, ахлах түшмэлийн мэргэшүүлэх багц сургалтын ангиллаар боловсруулах

Сургалтын гарын авлага боловсруулах ажлын хүрээнд Комиссын гишүүн П.Оюунчимэг НҮБХХ-ийн төслийн зохицуулагч П.Хулангоотой уулзалт хийж, Удирдлагын академитай хамтран боловсруулах, ажлыг уялдуулахаар ярилцсан бөгөөд НҮБХХ-ийн зүгээс хамтарсан уулзалтыг зохион байгуулах ажлыг хариуцахаар тохиролцов.

2.1.8 ХЭҮК-ын ажилтнууд болон хяналт тавих чиг үүрэг бүхий бусад байгууллагын удирдлага, хүний нөөцийн ажилтнуудын чадавхыг бэхжүүлэх сургалт, уулзалт, хэлэлцүүлэг зохион байгуулах

Монгол Улсад мэргэшсэн төрийн албыг бий болгоход дэмжлэг үзүүлэх, төрийн байгууллага дотор жендэрийн тэгш байдлыг бий болгоход төрийн албан хаагчдын хүлээх үүрэг, хариуцлагыг тайлбарлан таниулах, төрийн байгууллагын удирдах ажилтнуудын жендэр ба хүний эрхийн мэдлэг, чадавхийг бэхжүүлэх зорилгоор “Жендэр ба хүний эрх” сургалтыг 2019 оны 4 дүгээр сарын 8-ны өдөр Өвөрхангай аймагт, 4 дүгээр сарын 11-ний өдөр Баянхонгор аймагт, 4 дүгээр сарын 15-ны өдөр Говь-Алтай аймагт (Сургалтад төрийн байгууллагын нийт 133 удирдах болон гүйцэтгэх албан хаагч хамрагдснаас 64 эмэгтэй, 69 эрэгтэй байв.), 2019 оны 5 дугаар сарын 22-ноос 5 дугаар сарын 30-ны өдрүүдэд Сэлэнгэ, Орхон, Дархан-Уул аймагт (сургалтад нийт 154 албан хаагч хамрагдснаас 77 эрэгтэй 77 эмэгтэй байв.), 2019 оны 06 дугаар сарын 18-21-ний өдрүүдэд Өмнөговь, Дундговь аймагт тус тус зохион байгуулав. (төрийн удирдах албан тушаалтан, удирдлагууд нийт 100 хүн)

Сургалтын хөтөлбөрийн дагуу “Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын танилцуулга”, “Хүний эрхийн үндсэн ойлголт, зарчим, хүний эрхэд суурилсан хандлага”, “Жендэрийн үндсэн ойлголт, онол хандлага”, “Жендэрийн тэгш байдлын үзэл баримтлал”, “Жендэрийн тэгш байдлын талаарх олон улсын эрх зүйн зохицуулалт”, “Жендэрийн ялгаварлан гадуурхалт”, “Жендэрт суурилсан хүчирхийлэл”, “Жендэрийн асуудлаарх гомдол шийдвэрлэх процесс”, “Жендэрийн эрх тэгш байдлын тухай хууль”, “Байгууллага дахь жендэрийн тэгш байдал” зэрэг сэдвээр онолын болон практик мэдээллийг өгч, багаар ажиллах, хэлэлцүүлэг, кейс дээр ажиллах, дадлага ажил хийлгэх зэрэг оролцооны аргад тулгуурлан мэдлэг, ойлголтыг нэмэгдүүлэв. Сургалтын оролцогчдод “Жендэр ба хүний эрх”, сургагч багшийн гарын авлага, “Ажлын байр-Бэлгийн дарамтгүй орчин”, “Жендэр ба хүний эрх” төрийн байгууллагын албан хаагчдад зориулсан ном, постер, эвхэмэл хуудас, Олон улсын билл, Комиссын дэвтэр, бал түгээж ажиллав. Сургалтын үнэлгээний хуудсыг нэгтгэн, илтгэх хуудас, санхүүгийн тайланг боловсруулав.

2.1.9 Бүх нийтийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллах

Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Хууль зүйн үндэсний хүрээлэнгийн судалгааны төвийн эрхлэгч З.Түвшинтулгатай ярилцаж, e-khutuch.mn вэб сайтад Комиссын жил бүрийн илтгэл, судалгааны тайлан, хэвлүүлсэн ном товхимлыг байршуулахаар тохиролцов. Мөн ажлын хүрээнд Хууль зүйн үндэсний хүрээлэнгийн Хууль зүйн зөвөлгөө, мэдээллийн цахим сан e-khutuch.mn ажлын албаны ажилтан Идэрсайхантай уулзаж, ХЭҮК-оос төлөөлөн нэхэмжлэл гаргах үйл ажиллагаа, ХЭҮК-ийн гишүүний шаардлага, зөвлөмжийн талаарх мэдээллийг хураангуйлж дахин боловсруулах, Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх илтгэл, түүний агуулга, татаж авах холбоосыг хүргүүлэв.

Уг хөтөлбөрийн хүрээнд боловсруулсан “Эрх зүйн хөтөч ажиллуулах журам”-ын төслийг 2019 оны 7 дугаар сарын 2-ны өдөр Үндэсний зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцэхэд оролцож журмыг батлуулав.

2.1.12 Санамж бичгийн хүрээнд болон байгууллагын хүсэлт, захиалгаар хүний эрхийн сургалт зохион байгуулах

Комисс 2019 оны эхний хагас жилд нийт 183 удаагийн 572 цагийн сургалтыг 8,839 хүнд зохион байгуулсан ба эдгээр үзүүлэлтийг сар тутмаар гаргавал дараах байдалтай байна. Үүнд.

- 2019 оны 01 дүгээр сард Улаанбаатар хотод 5 удаагийн 8.5 цагийн сургалт хийж 160 хүн хамрагдсанаас 109 эрэгтэй, 51 эмэгтэй байсан бол орон нутагт Архангай, Баян-Өлгий, Булган, Дундговь аймгуудад нийт 7 удаагийн 13.5 цагийн сургалтыг зохион байгуулж, 201 хүн хамруулсны 93 нь эрэгтэй, 108 нь эмэгтэй байна. Нийт 12 удаагийн 22 цагийн сургалтыг зохион байгуулж, 361 хүнийг хамруулснаас 202 эрэгтэй, 159 эмэгтэй байна.
- 2019 оны 02 дугаар сард Улаанбаатар хотод Ахмад настны эрхийн талаарх олон улсын хэм хэмжээ, зарчим, ХДХВ, ДОХ ба хүний эрх сэдвүүдээр 2 удаагийн 2 цагийн сургалт хийж аймаг, нийслэл, дүүрэг, яам агентлаг, зарим аж ахуйн нэгжийн ахмадын байгууллагын удирдах ажилтнууд, ХХЕГ-ын харьяа анги, байгууллагуудын эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан ажилтнууд зэрэг 75 хүн хамруулснаас 51 эрэгтэй, 24 эмэгтэй байсан бол орон нутагт Архангай, Дархан-Уул, Дундговь, Төв, Хөвсгөл, Хэнтий аймгуудад нийт 9 удаагийн 240 цагийн сургалтыг зохион байгуулж 201 хүн хамруулсаны 142 нь эрэгтэй, 98 нь эмэгтэй байна. Нийт 11 удаагийн 242 цагийн сургалтыг Улаанбаатар хот болон 6 аймагт зохион байгуулж 276 хүнийг хамруулсны 193 нь эрэгтэй, 122 нь эмэгтэй байна. Мөн цагдаагийн албан хаагчдад зориулсан давтан сургалтыг 2 дугаар сарын 26, 27-ны өдрүүдэд ЦЕГ-ын сургалтын төв дээр зохион байгуулж өмнө нь сургагч багшаар бэлтгэгдсэн 35 алба хаагчийг хамруулав.
- 2019 оны 03 дугаар сард Улаанбаатар хотод Ахмад настны эрхийн талаарх олон улсын хэм хэмжээ, зарчим, ХДХВ, ДОХ ба хүний эрх, Хөдөлмөрлөх эрх, Хүүхдийн эрх, Гэр бүлийн хүчирхийлэл ба эмэгтэйчүүдийн эрх, Үндсэн хууль ба хүний эрх зэрэг сэдвүүдээр 9 удаагийн 29 цагийн сургалт хийж цагдаагийн байгууллагын удирдах ажилтнууд болон хүний эрхийн сургагч багш нар, үйлдвэрчний эвлэлийн гишүүн, идэвхтэн, сонгуультаан, хөдөлмөрийн хяналтын байцаагчид, ХЭҮК-ын орон нутаг дахь ажилтнууд, аймгуудын ЗД-ын орлогч дарга нар, шүүгчид, ЗХЖШ-ын ахлагч нар, ОУ-ын Найрамдал цогцолборын ажилтнууд зэрэг 546 хүн хамруулснаас 246 эрэгтэй, 212 эмэгтэй байсан бол орон нутагт 11 аймаг, Архангай, Баянхонгор, Булган, Баян-Өлгий, Дорнод, Дундговь, Сэлэнгэ, Төв, Хөвсгөл, Увс, Хэнтий аймгуудад нийт 28 удаагийн 37 цагийн сургалтыг зохион байгуулж 1579 хүн хамруулсны 142 нь эрэгтэй, 98 нь эмэгтэй байна. Нийт 37 удаагийн 66 цагийн сургалтыг Улаанбаатар хот болон 11 аймагт зохион байгуулж 2155 хүнийг хамруулсны 623 эрэгтэй, 967 эмэгтэй байна.
- 2019 оны 04 дүгээр сард Улаанбаатар хотод “Жендэр ба хүний эрх”, “Хүний эрхийн үндсэн ойлголт”, “Хүний эрхэд суурилсан хандлага”, “Хүний эрхэд суурилсан хорих байгууллага”, “Эрүү шүүлтээс ангид байх эрх”, “Хүний эрхийн олон улсын гэрээ”, “Ажлын байрны дарамт” зэрэг сэдвүүдээр 10 удаагийн 16 цагийн сургалт хийж цагдаагийн байгууллагын алба хаагчид, үйлдвэрчний эвлэлийн гишүүд, ЗХЖШ-ын харьяа 150 дугаар ангийн алба хаагчид, ШШГЕГ-ын харьяа ангиудын удирдлагууд, алба хаагчид зэрэг 462 хүн хамруулснаас 364

эрэгтэй, 98 эмэгтэй байсан бол орон нутагт 14 аймаг, Архангай, Баянхонгор, Баян-Өлгий, Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дундговь, Завхан, Сэлэнгэ, Төв, Хөвсгөл, Увс, Орхон, Өвөрхангай, Хэнтий аймгуудад нийт 26 удаагийн 38 цагийн сургалтыг зохион байгуулж 1278 хүн хамруулсаны 417 нь эрэгтэй, 861 нь эмэгтэй байна. Нийт 36 удаагийн 54 цагийн сургалтыг Улаанбаатар хот болон 14 аймагт зохион байгуулж 1740 хүнийг хамруулсны 781 эрэгтэй, 959 эмэгтэй байна.

- 2019 оны 05 дугаар сард Улаанбаатар хотод Жендэр ба хүний эрх, Эрүү шүүлтээс ангид байх эрх, Хүний эрхийн олон улсын гэрээ зэрэг сэдвүүдээр 16 удаагийн 37.5 цагийн сургалт хийж цагдаагийн байгууллагын алба хаагчид, ШШГЕГ-ын харьяа ангиудын алба хаагчид зэрэг 1148 хүн хамруулснаас 597 эрэгтэй, 551 эмэгтэй байсан бол орон нутагт 11 аймаг, Архангай, Баянхонгор, Баян-Өлгий, Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дорнод, Дундговь, Төв, Увс, Өмнөговь, Хэнтий аймгуудад нийт 42 удаагийн 76 цагийн сургалтыг зохион байгуулж 1951 хүн хамруулсаны 703 нь эрэгтэй, 1248 нь эмэгтэй байна. Нийт 58 удаагийн 113.5 цагийн сургалтыг Улаанбаатар хот болон 11 аймагт зохион байгуулж 3099 хүнийг хамруулсны 1300 эрэгтэй, 1799 эмэгтэй байна.
- 2019 оны 06 дугаар сард Улаанбаатар хотод Жендэр ба хүний эрх сэдвээр ЗХЖШ-ын харьяа анги байгууллагуудад, ИБУТЭТОУП- багц сургалтыг прокуроруудад, Хөгжлийн бэрхшээл ба жендэрийн тэгш байдал сэдэвт сургалтыг Тэгш нийгэм холбоо ТББ-тай хамтран орон нутаг, Улаанбаатар хотын ХБИРгэдэд, Хүний эрхийн үндсэн ойлголт, Эрүү шүүлтээс ангид байх эрх сэдвээр цагдаагийн алба хаагчдад, нийт 8 удаагийн 27 цагийн сургалт хийлээ. Сургалтад 453 хүн хамруулснаас 273 эрэгтэй, 104 эмэгтэй байна. Орон нутагт 7 аймагт (Баянхонгор, Баян-Өлгий, Сэлэнгэ, Төв, Увс, Орхон, Хэнтий) нийт 21 удаагийн 47,5 цагийн сургалтыг зохион байгуулж 755 хүн хамруулсаны 227 нь эрэгтэй, 528 нь эмэгтэй байна. Нийт 29 удаагийн 74.5 цагийн сургалтыг Улаанбаатар хот болон 7 аймагт зохион байгуулж 1208 хүнийг хамруулсны 500 эрэгтэй, 632 эмэгтэй байна.

Нэмэлт. Тэгш нийгэм ТББ-ын орон нутгийн салбар зөвлөлийн гишүүдэд сургалт зохион байгуулах

"Тэгш нийгэм холбоо" ТББ-ын орон нутгийн салбар зөвлөлийн ажилтнуудад 2019 оны 6 дугаар сарын 26-28-ны өдрүүдэд сургалт зохион байгуулж, сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулах, хамтрагч байгууллагаас санал авч сургалтын хөтөлбөрийг эцэслэн батлуулах, сургалтад хүний эрхийн зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, зөрчлийг таньж илрүүлэх, шийдвэрлэх арга замыг тодорхойлох сэдвээр хэлэлцүүлэг хийх зэрэг ажлыг гүйцэтгэв.

Нэмэлт. “Монголын бичил уурхайн нэгдсэн дээвэр холбоо”-ны аянд хамтран оролцох

Монголын бичил уурхайн нэгдсэн дээвэр холбооноос “Бос, Гэрэлт-эмэгтэйчүүд, хүүхдүүдийг дэмжих аян”-ыг 2019 рны 3 дугаар сарын 4-30 өдрүүдэд Сэлэнгэ, Ховд, Өмнөговь, Баянхонгор, Говь-Алтай, Увс, Хэнтий, Дорноговь, Өвөрхангай аймгуудад нийт 2500 хүүхэд эмэгтэйчүүдийг хамруулан зохион байгуулав. Тус аянд Дундговь, Баян-Өлгий, Сэлэнгэ, Архангай, Хэнтий, Увс гэсэн зургаан аймаг дахь орон нутгийн ажилтнууд оролцож Хүний эрх, Жендэрийн тэгш байдал ба түүний ач холбогдол, Хүүхдийн эрх сэдвээр сургалт хийв.

Нэмэлт. Хууль зүйн их, дээд сургуулиудад хүний эрхийн сэдвээр хичээл зааж буй багш нарын дунд туршлага солилцох уулзалт зохион байгуулах

Уулзалтыг хөтөлбөрийн дагуу 2019 оны 2 дугаар сарын 28-ны өдөр “Бишрэлт” зочид буудалд зохион байгуулав. Уг уулзалтад эрх зүйч бэлтгэж буй хууль зүйн их, дээд сургуулийн багш нар оролцож, санал бодлоо солилцов. Мөн уулзалтын үеэр Комиссын хүний эрхийн боловсролын чиглэлээр бэлтгэж хэвлүүлсэн ном товхимол, гарын авлагаар бичил үзэсгэлэн гаргав.

2.2 Хүний эрхийн сурталчилгаа

2.2.1 "Хүний эрхийн мэдээллийн хуудас"-ыг бэлтгэн хэвлүүлэх, цахим хуудаст байршуулах

Комиссоос 2019/01 “Хүний эрхийн мэдээллийг хуудсыг боловсруулж, 500 ш хэвлүүлж түгээлээ. Мөн цахим хуудастаа олон нийтэд нээлттэйгээр татаж уншихад зориулж тавив.

2.2.2 "Хүний эрх" сэтгүүлийг бэлтгэн хэвлүүлэх, цахим хуудаст байршуулах

“Хүний эрх” сэтгүүлийн 2019/1 дугаарыг бэлтгэн “Хөх судар принт” ХХК-д 500 хувь хэвлүүлэн тараав. Мөн цахим хуудастаа олон нийтэд нээлттэйгээр татаж уншихад зориулж тавив.

2.2.3 “Хүний эрхийн төлөө сэтгүүлчид” клубыг чадавхижуулах, сургалт, уулзалт зохион байгуулах

Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын дэргэдэх “Хүний эрхийн төлөө сэтгүүлчид” клубын уулзалтыг 2019 оны эхний хагас жил 4 удаа дараах хуваарийн дагуу зохион байгуулав.

- 2019 оны 01 дүгээр сарын 11-нд “Клубын 2019 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хэлэлцэх”, “ХЭҮК-ын 2019 оны төлөвлөгөө”-г ХЭҮК-ын Ажлын албаны дарга Ч.Алтангэрэл танилцуулж, “Иргэдийн гомдлыг шийдвэрлэж буй байдал” сэдвээр ХЭҮК-ын Гомдол, хяналт шалгалтын хэлтсийн дарга Т.Ихтамир мэдээлэл хийв. Уулзалтад 9 гишүүн оролцов.
- 2019 оны 03 дугаар сарын 14-нд “Хөдөлмөрийн харилцаан дахь жендэрийн асуудлууд, эрх зүйн зохицуулалт” сэдвээр зохион байгуулж, референт Х.Цэцгээ сургалт хийж, ХЭҮК-ын Хүний эрхийн боловсрол, судалгааны хэлтсийн дарга Г.Агар-Эрдэнэ “Жендэрийн чиглэлээр ХЭҮК-оос явуулж буй үйл ажиллагаа, дэлхий нийтийн чиг хандлага” сэдвээр мэдээлэл өгөв. Уулзалтын төгсгөлд “Баян зам тээвэрчдийн холбоо” ТББ-ын тэргүүн М.Нямжав, шатаж нас барсан тээвэрчин жолоочийн гэр бүл, хохирогчдын төлөөлөлтэй уулзаж, таван толгойн орд газрын нүүрс тээврийн замд хохирч, эрх нь зөрчигдөж байгаа жолооч нар, тэдний ар гэрт тулгарсан асуудлыг хэвлэл мэдээллээр мэдээлж, аян өрнүүлэхээр боллоо. Осолд орж, суумгай болсон жолооч Х.Ч-д туслах аянг shuud.mn, NTV телевиз өрнүүлэв.
- 3 дахь удаагийн уулзалтыг 2019 оны 04 дүгээр сарын 26-нд зохион байгуулж, уулзалтаар “Хүний эрхийн үндэсний комисст ирүүлсэн гомдлыг шийдвэрлэж буй нөхцөл байдал” сэдвээр Гомдол, хяналт шалгалтын хэлтсийн дарга Т.Ихтамир мэдээлэл хийлээ.
- 4 дэх удаагийн уулзалтыг 2019 оны 06 дугаар сарын 28-нд зохион байгуулж Улсын Ерөнхий Прокурорын Газрын Сургалт, судалгааны төвөөс гаргасан 2 боть судалгаа болон ХЭҮК-оос хийж буй ажлууд, тухайлбал малчин

эмэгтэйчүүдийн хүчирхийллээс ангид байх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрхийн хэрэгжилтэд дүн шинжилгээ хийж байгаа талаарх мэдээллийг өглөө.

2.2.4 Хүний эрхийн чиглэлээр ном, товхимол хэвлүүлэх

Хүүхдийн эрхийн асуудлаар “Шинэ өдөр” комик номыг боловсруулж 1000 хувь хэвлүүлж Комиссын албан ёсны цахим хуудас болон фэйсбүүк хуудаст байршуулав. Мөн “Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрхийн талаар ХЭҮБ-аас хяналт шалгалт, мониторинг хийх удирдамж” гарын авлагыг орчуулж дуусган хяналтын уншлага хийж байна.

2.2.6 "Хүний эрхийн нээлттэй өдөр" арга хэмжээг зохион байгуулах

Хүний эрхийн нээлттэй өдөр арга хэмжээг Комиссын гишүүн П.Оюунчимэгээр ахлуулсан ажлын хэсэг тус хэлтсийн ахлах референт Л.Дүгэрсүрэн, референт Г.Ууганбаатар, П.Тулга нар ажлын хэсэгт орж ажилласан бөгөөд уг арга хэмжээг 2019 оны 06 дугаар сарын 19-21-ний өдрүүдэд Дундговь аймагт батлагдсан хөтөлбөрийн дагуу зохион байгуулав.

2.2.7 “Нээлттэй сургууль” сонинд хүний эрхийн боловсрол буланд мэдээлэл нийтлүүлэх

“Нээлттэй сургууль” сонинд 2019 оны эхний хагаст дараах сэдвүүдээр нийтлэл бичиж хүргүүллээ. Үүнд:

Сар	Сэдэв
1 дүгээр сар	“ХЭҮК-ын гомдол шийдвэрлэх ажиллагаа” сэдвээр хийсэн ярилцлага, “Нэр төр алдар хүндээ хамгаалуулах эрх” нэр томъёоны тайлбар, “Надад асуулт байна” зэрэг сэдвээр нийтлэл;
2 дугаар сар	“Гэр бүл дэх хүний эрх” сэдвээр нийтлэл, “Хүний эрхийн хамгаалагч” нэр томъёоны тайлбар, “Надад асуулт байна – Сургуулийн орчинд хүүхдийн эрх зөрчигдвөл ямар хариуцлага тооцдог вэ?” зэрэг сэдвээр мэдээлэл;
3 дугаар сар	“Хүүхэд хэн нэгний өмч биш” сэдэвт ярилцлага, “Нэртэй байх эрх” нэр томъёоны тайлбар, “Надад асуулт байна – Гэр бүл салсан тохиолдолд хүүхдийн өмнө хүлээх хариуцлага буурах уу?” зэрэг сэдвээр мэдээлэл;
4 дүгээр сар	4 дүгээр сар. “Хүний эрхийн боловсрол” нийтлэл, “Гэм буруугүйд тооцох эрх” нэр томъёоны тайлбар, “Надад асуулт байна – Эрх нь зөрчигдсөн талаар хүүхэд өөрөө гомдол гаргах боломжтой юу?” зэрэг сэдвээр мэдээлэл;
5 дугаар сар	“Хүний эрхийн далд хэлбэрийн зөрчил болох гэр бүлийн хүчирхийллийг таслан зогсооё” нийтлэл,
6 дугаар сар	“Материаллаг болон ёс суртахууны эрх ашгаа хамгаалуулах эрх” нэр томъёоны тайлбар, “Надад асуулт байна – Эрх нь зөрчигдсөн талаар хүүхэд өөрөө гомдол гаргах боломжтой юу?” зэрэг сэдвээр мэдээлэл.

2.2.7. Комиссын цахим хуудас, олон нийтийн сүлжээ, сурталчилгааны самбаруудыг тогтмол баяжуулан шинэчлэх монгол, англи хэл дээр хөтлөх, хэвийн үйл ажиллагааг хангах

Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай хуулийн дагуу Комиссын үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл, хэвлэлийн мэдээг бэлтгэн цахим хуудас болон олон нийтийн сүлжээнд байршуулж ажиллав. Олон нийтийн сүлжээнд

буюу Комиссын фэйсбүүк хуудас дахь мэдээллийг тогтмол байршуулав. Комиссын Ажлын албаны даргын 2018 оны 03 дугаар сарын 19-ний өдрийн А/04 дугаартай тушаалаар байгуулагдсан Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын цахим хуудас, гар утасны аппликэйшн, цахим сургалтын кампусын ажлын гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах үнэлгээний хороо 2018 оны 04 дүгээр сарын 11-ний өдөр хуралдаж, сонгон шалгаруулалтад материалаа ирүүлсэн “Содон солюшн”, “Галтай хүрээ”, “Таур софт”, “Гэр медиа”, “Супер ассист системс” гэсэн 5 аж ахуйн нэгж, компаниас хамгийн бага үнийн дүнг санал болгосон “Гэр медиа” ХХК-ийг олонхийн саналаар сонгон шалгарууллаа. Тус компанитай гэрээ байгуулан, хамтран ажиллахаар тохиролцон ажлыг эхлүүлээд байна. Гүйцэтгэгч компани цахим сургалтын кампусын ажлыг хийж дуусгаад байна. Үндэсний дата төв ТӨҮГ-аас системийн шинэчлэл хийж байгаатай холбогдуулан тус цахим кампусыг серверт байршуулах ажил хүлээгдэж байна.

2.2.8 Комиссын цахим сайт, Facebook, YouTube хуудас, сурталчилгааны самбаруудыг тогтмол шинэчлэх, монгол, англи хэл дээр хөтлөх, хэвийн үйл ажиллагааг хангах

Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай хуулийн дагуу Комиссын үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл, хэвлэлийн мэдээг 2019 оны 01-06 дугаар сард дараах байдлаар бэлтгэж байршууллаа.

Огноо /сараар/	nhrcm.gov.mn цахим хуудас				Комиссын FB хуудас	
	Монгол хэл дээр	Англи хэл дээр	Орон нутгийн ажилтнуудын оруулсан мэдээ	Цахим хуудаст нэвтэрсэн тоо	FB хуудас дахь Like дарсан хүмүүсийн тоо	Мэдээллийг үзсэн хүмүүсийн тоо давхардсан тоогоор
1	12	1	22	530	9531	49613
2	8	-	16	92	9678	12764
3	12	-	34	442	9804	27692
4	15	-	-	460	10139	67000
5	22	2	26	435	10349	75000
6	15	1	13	321	10454	60000 ¹

Комиссын үйл ажиллагааг олон нийтэд сурталчлах ажлын хүрээнд Комиссын дарга, гишүүн, Ажлын албаны ажилтнууд хүүхдийн эрх, хүүхэд хамгаалал, хохирол нөхөн төлүүлэх эрх, хүний эрхийн хяналт шалгалт, хөдөлмөрлөх эрх зэрэг сэдвээр МҮОНТВ, Монгол HD, Royal Малчин ТВ, ТВ9, Like HD зэрэг телевиз, МҮОНР, FM 104.5 радио, info.mn, gogo.mn, news.mn зэрэг мэдээллийн сайт, “Өдрийн сонин”, “Өнөөдөр” сонин зэрэг хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлд 1 сард 20, 2 сард 30, 3 сард 40, 4 сард 39, 5 сард 29, 6 сард 40 удаа мэдээ мэдээлэл өгч хамтран ажиллалаа.

ГУРАВ: ХҮНИЙ ЭРХИЙГ ХАМГААЛАХ ҮНДЭСНИЙ ТОГТОЛЦООГ БЭХЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

3.1.2 Хүний эрхийг хамгаалагчдын тухай хуулийн төслийн хүрээнд нөлөөллийн үйл ажиллагаа явуулах

Хүний эрхийн хамгаалагчийн асуудлаарх нөлөөллийн ажлын хүрээнд ажлын хэсгийн гишүүдтэй нийт 2 удаагийн уулзалт зохион байгуулж тогтмол харилцаатай ажиллаж байна. Уулзалтаар хуулийн төслийг урагшлуулах талаарх нөлөөллийн арга хэмжээ болон хүний эрхийн хамгаалагчийн асуудлаарх НҮБ-ын тусгай илтгэгч Монгол улсад хүрэлцэн ирж ажиллахтай холбоотой асуудлаар гишүүд тус тус санал солилцсон болно. Энэ ажлын хүрээнд ажлын хэсгийн гишүүдтэй хамтран хуулийн төслийг Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхтэй холбоотой бүхий л шаардлагатай материалыг бүрдүүлж хууль санаачлагч гишүүн, Гадаад хэргийн сайд Д.Цогтбаатарт хүргүүлсэн. Засгийн газрын 2019 оны 2 дугаар сарын 27-ны өдрийн хуралдаанаар “хуулийн төслийг дэмжих боломжгүй, цаашид хуулийн төсөлд тусгасан асуудлыг одоо мөрдөж буй хууль тогтоомжинд нэмэлт өөрчлөлт оруулах замаар зохицуулах боломжийг судалж үзэх нь зүйтэй байна” гэсэн тогтоол гаргасан. Уг тогтоолыг ажлын хэсгийн гишүүдэд тус бүр танилцуулсан бөгөөд ажлын хэсгийн гишүүд хуулийн төсөлд зарчмын өөрчлөлт оруулах шаардлагагүй, цаашид нөлөөллийн ажлыг хийх нь зүйтэй байна гэж үзсэн. Гадаад хэргийн сайдын зөвлөх Энхтуяа тогтоолд заасан үндэслэлийн дагуу техникийн зарим нэг өөрчлөлт оруулах саналыг тавьсаны дагуу хуулийн төслийг холбогдох материалын хамт хүргүүлээд байна. Мөн тусгай илтгэгчтэй ажлын хэсгийн гишүүд уулзаж, хуулийн төслийн үндсэн агуулга, Монгол дахь хүний эрхийн хамгаалагчийн нөхцөл байдал, өөрсдийн хийж хэрэгжүүлсэн ажлыг танилцуулж мэдээлэл өгч ажилласан. Түүнчлэн хуулийн төслийн талаар хүний эрхийн хамгаалагчдад мэдээлэл хүргүүлэх, тэдний дэмжлэгийг авах ажлыг ажлын хэсгийн гишүүд тус бүрдээ зохион байгуулж ажиллаж байна.

Мөн Женев дэх МУ-ын Байнгын Төлөөлөгчийн Газартай холбогдож Хүний эрхийн хамгаалагчдын асуудал хариуцсан Тусгай Илтгэгч МУ-д айлчлал хийх гэж байгаатай холбогдуулж тус хуулийн төслийг дэмжих талаас нь ЗГ-ын холбогдох хүмүүстэй уулзах үеэрээ ярьж өгөхийг хүсч байгаагаа дамжуулсан болно.

Хүний эрхийн хамгаалагчдын асуудал хариуцсан НҮБ-ын Тусгай Илтгэгч Мишел Форст МУ-д айлчлал хийж, Комиссын дарга тэргүүтэй төлөөлөгчидтэй уулзалт хийсэн. Уулзалтын мөрөөр авах арга хэмжээний хүрээнд, Тусгай илтгэгчийн зүгээс НҮБ-ын Хүний эрхийн Зөвлөлд хүргүүлэх тайланд тусгуулах хүсэлт бүхий хоёр өгүүлбэрийг англи хэл дээр боловсруулж цааш хүргүүлсэн. Үүнд Хүний эрхийн хамгаалагчдын тухай хуулийн төслийг батлахыг дэмжих тухай, нөгөө нь Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын чадавхийг бэхжүүлэх тухай өгүүлбэр орсон. Цаашид 9 дүгээр сарын эхний долоо хоногт багтаан Тусгай илтгэгчийн оролцоотой нөлөөллийн зөвлөлдөх уулзалт, хэлэлцүүлэг зохион байгуулахаар ХЭДКГ болон ГХЯ-тай тохиролцов.

3.1.5 Икуал Райтс Траст байгууллагатай хамтран ялгаварлан гадуурхалт, тэгш эрхийн асуудлаарх тэтгэлэг олгох ажлыг зохион байгуулах

Уг ажлын хүрээнд Икуал Райтс Траст байгууллагын /ИРТ/ тэтгэлэгт хамрагдах хүсэлт бүхий нийт 26 газраас төслийн санал ирүүлсэн бөгөөд Сонгон шалгаруулах хороо болон Икуал Райтс Траст байгууллагаас өндөр оноо авсан 5 газрыг урьдчилсан байдлаар шалгаруулж, GPS+ өргөн хүрээний төслийн зорилттой нийцүүлэх шаардлага тавьсны үндсэн дээр шалгарсан байгууллагуудтай уулзаж төслийн саналаа дахин засварлаж, шинэчлэх хүсэлтийг тавьсан. Үүний дараа шинэчилж ирүүлсэн төслийн саналыг орчуулж цааш хүргүүлсэн бөгөөд Икуал Райтс Траст байгууллагаас шинэчилсэн 5 төслийн саналыг хянаж, шалгаруулалтын эцсийн хариуг 1 сарын 25-ны өдөр ирүүлсэн. Шалгарсан байгууллагуудтай байгуулах гэрээний загварыг Икуал Райтс Траст байгууллагаас хүлээн авсаны үндсэн дээр шалгарсан 4 байгууллагатай санхүүжүүлэгч байгууллага хооронд гэрээ байгуулах ажлыг зохион

байгуулсан. Байгууллагууд төслөө 2 сарын сүүл, 3 сарын эхээр хэрэгжүүлж эхэлсэн ба сар бүрийн үйл ажиллагааны тайлан болон улирлын санхүүгийн тайланг хүлээн авч, хянаж, орчуулж, ИРТ-д хүргүүлж, тухай бүрт холбогдох талуудтай утсаар болон имейлээр харилцаж байна.

Европын Холбооны логог ашиглах зааварчилгааг орчуулж 4 байгууллага тус бүрлүү имейлээр хүргүүлсэн болно. Тува Ээж, Үндсэн Уртраг ТББ-уудын үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайланг англи хэл рүү орчуулах, төслийн хүрээнд ашиглах гарын авлага зэрэг материалыг англиас монгол хэл рүү орчуулж өгөв. ИРТ-аас санал болгосны дагуу Тува Ээж, Үндсэн Уртраг ТББ-ууд ИРТ-тэй хамтарч НҮБ-ын Арьс өнгөний ялгаварлан гадуурхалтын устгах Хороонд сүүдэр илтгэл бичих болсон тул, Комиссоос Тува Ээж, Үндсэн Уртраг ТББ-уудад техникийн туслалцаа үзүүлэх зорилгоор ИРТ-ээс ирүүлсэн илтгэлд оруулах мэдээллийн зааврыг орчуулж дээрх 2 ТББ-д хүргүүлсэн болно. Иилтгэлд оруулах мэдээлэл ирмэгц түүнийг нь орчуулж ИРТ-рүү хүргүүлнэ.

ИРТ-ын хөтөлбөрийн ажилтан Улаанбаатар хотод ирж 7 сарын 4,5-ны өдрүүдэд Тэгш эрх болон үл ялгаварлан гадуурхалтын сэдвийн хүрээнд сургагч багш бэлтгэх сургалтыг зохион байгуулах болсон тул сургалт явуулах бэлтгэл ажлыг хангаж байна. Тухайлбал, дээрх хөтөлбөрийн ажилтан виз авахад шаардагдах албан бичгийг боловсруулж, гадаад иргэнийг урих мэдүүлэгийн хамтаар ГХЯ-ны Консулын газарт хүргүүлэв. Мөн сургалтын байр, хоолыг захиалж, синхрон орчуулга хийх орчуулагчийг олох, орчуулгын тоног төхөөрөмж түрээслэх байгууллагатай холбогдож захиалгыг өгсөн болно. Түүнчлэн, сургалтын материалыг англиас монгол хэл рүү орчуулах ажлыг хийв.

ДӨРӨВ: ОЛОН ТАЛТ ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

4.1 Гадаад хамтын ажиллагаа

4.1.1 ХЭҮБДХ-ны 32 дугаар хуралд Комиссын төлөөлөл оролцох ажлын бэлтгэл хангах

Энэхүү хуралд Комиссын дарга Ж.Бямбадорж, Ажлын албаны дарга Ч.Алтангэрэл, ахлах нягтлан Нармандах нар оролцов. Томилолтын бэлтгэл ажлын хүрээнд ХЭҮБДХ-ны онлайн сүлжээнд бүртгүүлэх, гадаад томилолтын тушаалын төсөл боловсруулж, аяллын даатгал хийлгүүлэх, С.Нармандахын визний материал бүрдүүлэх, Женев болон Берлин дэх ЭСЯ-нд хүргүүлэх албан бичгийн төсөл боловсруулж, цааш хүргүүлэх, УИХ-ын даргаас захирамж хүссэн албан захидал боловсруулах, хурлын хөтөлбөр орчуулах зэрэг ажлыг хийж гүйцэтгэв.

4.1.3 НҮБ-ын ХЭДКГ, АНДЧ, ХЭҮБДХ зэрэг олон улсын байгууллагуудтай тогтмол мэдээлэл солилцох, хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлэх

Энэхүү ажлын хүрээнд дараах үйл ажиллагааг 2019 оны эхний хагас жилийн хугацаанд зохион байгуулав. Үүнд:

- Ардчиллын Хамтын Нийгэмлэг, Азийн Хөгжлийн Холбоо, Азийн Ардчиллын Сүлжээнээс Улаанбаатар Ардчиллын Форумыг 2019 оны 2 дугаар сарын 26-28-ны өдрүүдэд зохион байгуулсан бөгөөд Комиссын даргын нээлтийн үг хэлж, хэлтсийн дарга Ө.Ундрах 2 дахь өдрийн хуралд илтгэгчээр оролцож, хамтран ажиллав. Комиссын даргын нээлтийн хэлэх үгийг боловсруулав.
- АНДЧ-наас ХЭҮБ-уудад хандаж НҮБ-ын Эмэгтэйчүүдийн аж байдлын тухай Комиссын 63 дахь удаагийн чуулган Нью-Йорк хотноо 2019 оны 3 дугаар сарын 11-22-ны өдрүүдэд болох гэж байгаатай холбогдуулан тус Комиссын Нэгдсэн

Дүгнэлт (Agreed Conclusions)-д ХЭҮБ-уудыг охид, эмэгтэйчүүдийн эрхийг хөхиүлэн дэмжих, хамгаалах чиг үүрэг бүхий үндэсний бие даасан байгууллага болохыг хүлээн зөвшөөрсөн агуулга бүхий хэсгийг оруулахыг зорьж байгаа бөгөөд ХЭҮБ-уудыг өөрсдийн засгийн газартаа хандаж, нөлөөллийн ажил явуулахыг уриалсан. Энэ хүрээнд Комиссын даргад асуудлыг танилцуулж, албан бичиг төлөвлөж ГХЯ болон ХНХЯ-д хүргүүлсэн. Үүний үр дүнд ГХЯ-наас Нью-Йорк хотод суугаа Байнгын төлөөлөгчийн газарт дээрх агуулгыг оруулж, Засгийн газрын зүгээс дэмжсэн байр сууриа илэрхийлэх чиглэл өгсөн болохыг ГХЯ-наас мэдэгдсэн.

- АНДЧ-наас зохион байгуулдаг ХЭҮБ-уудын харилцаа, холбооны сүлжээний энэ жилийн сургалтыг Монгол Улсад хийж, Комиссыг зохион байгуулж өгөх санал тавьсныг Комиссын зүгээс хүлээн авч, тус уулзалтыг 2019 оны 8 сарын 28, 29, 30-ны өдрүүдэд хийхээр төлөвлөж, энэ дагуу зохион байгуулах газрыг судалж Холидэй Инн зочид буудалд зохион байгуулах болов. АНДЧ болон Комисс хамтран зохион байгуулах гэрээ байгуулж, Комисс оролцогчдыг онгоцны буудлаас тосох болон үдэх ажлыг зохион байгуулах, нэг оройн хоолыг хариуцах болов. Комиссоос дээрх сургалтад 3 ажилтан хамруулах болсон.
- Хөгжлийн бэрхшээлтэй ахмад настны эрхийг хариуцсан НҮБ-ын Тусгай Илтгэгчээс ирүүлсэн санал асуулгад хэлтсийн дарга Г.Агар-Эрдэнэ монгол хэл дээр хариулт өгсөн бөгөөд тус хариултыг англи хэл рүү орчуулж /3 хуудас/ цааш хүргүүлэв.
- Австралийн сайн дурын хөтөлбөрөөс сайн дурын ажилтан Комисс дээр авч ажиллуулах хүсэлт, шаардлагын дагуу холбогдох өргөдлийг бөглөж хүргүүлсэн бөгөөд хөтөлбөр хариуцсан менежертэй уулзалт хийв. Мөн ЛГБТ Төв дээр одоо ажиллаж буй сайн дурын ажилтанг Комисс дээр 7 хоногт 1-3 хоног ажиллуулж байна. 2019 оны намраас Австралийн сайн дурын ажилтан Комисс дээр авч ажиллуулахаар төлөвлөж байгаа тул сайн дурын ажилтан авах өргөдлийг шинэчлэн бөглөж холбогдох газарт дахин хүргүүлсэн болно.

4.1.4 Хүний эрхийн чиглэлээр олон улсын хурал, сургалт семинарт ажилтнуудыг хамруулах, зохих бэлтгэлийг хангах

Комисс 2019 оны эхний хагас жилийн байдлаар дараах олон улсын хурал, зөвлөгөөн, сургалт, семинарт Комиссын албан хаагчдыг хамруулж, туршлага, мэдээлэл солилцлоо. Үүнд:

- Хүний эрхийн Үндэсний Байгууллагуудын Дэлхийн Холбоо, Фридрих Эбертийн Сан, Хүний эрхийн Дээд Комиссарын Газар болон Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Сургалт, Судалгааны Хүрээлэнгээс ШХУ-ын Женев хотод 2019 оны 5 дугаар сарын 6-10-ны өдрүүдэд “Хүний эрхийн үндэсний байгууллагуудад зориулсан олон улсын хүний эрхийн механизм” сэдэвт сургалтад Комиссын референт Э.Мөнхзул оролцов.
- ЕАБХАБ-ын АИХЭГ-аас жил бүр зохион байгуулдаг ХЭҮБ Академи 2019 сургалтад хамрагдах референт Т.Ариунаа оролцов.
- БНСУ-ны ХЭҮК-оос зохион байгуулах ХЭҮБ-уудын Түншлэл 2019 хөтөлбөрт хэлтсийн дарга Г.Агар-Эрдэнэ оролцов.
- АНДЧ Харилцааны холбооны сүлжээний сургалтыг АНДЧ-тай хамтарч ХЭҮК Улаанбаатар хотод 2019 оны 8 дугаар сарын 28-30-ны өдрүүдэд зохион байгуулах болсон бөгөөд Комиссоос дээр сургалтад референт З.Бадмаараг, Т.Ариунаа, түр орлон гүйцэтгэгч Э.Зул нар оролцох болсон бөгөөд референт З.Бадмаараг, Т.Ариунаа нарыг дээрх сургалтад бүртгүүлэв.

Дээр дурдсан Икуал Райтс Траст байгууллагаас Улаанбаатар хотод 2019 оны 7 дугаар сарын 4-5-ны өдрүүдэд зохион байгуулах сургагч багшийн сургалтад Комиссоос референт Х.Цэцгээ, Х.Мөнхзул, С.Сайханжаргал нар оролцов.

4.1.6 Хүний эрхийн чиглэлээр төслийн санал боловсруулж, тэтгэлэг олгогч байгууллагуудад хүргүүлэх

2019 оны эхний хагас жилийн байдлаар Комиссын ажилтнууд дараахь 4 төслийн санал боловсруулж, хүргүүлсэн байна.

- Канадын сангаас төслийн тэтгэлэг зарласантай холбогдуулж референт Т.Ариунаа нь референт Г.Золзаяа, референт Х.Цэцгээ нартай хамтарч “Эмч, эрүүл мэндийн ажилтнуудын хүний эрхийн мэдлэг, ойлголтыг дээшлүүлэх багц цагийн сургалт зохион байгуулах, мөн Анагаахын шинжлэх ухааны үндэсний их сургуулийн хичээлийн хөтөлбөрт хүний эрхийн сургалт оруулах нь” сэдэвт төслийн санал боловсуулсан бөгөөд төслийн хураангуйг орчуулж цааш хүргүүлсэн боловч шалгараагүй болно.
- Австралийн ЭСЯ-наас зарлагдсан тэтгэлгийн дагуу Т.Ариунаа, референт Г.Золзаяа, Ч.Билгүүн, Э.Мөнхзул нар “Их сургуулиудад хүний эрхийн боловсролыг түгээх замаар ялгаварлан гадуурхалтыг арилгах нь” сэдэвт төслийн саналыг боловсруулж байгаа бөгөөд 4 сарын 30-нд төслийн санал хүргүүлсэн бөгөөд одоогоор хариу хүлээж байна.
- АНДЧ-ны Харилцаа холбооны сүлжээний гишүүдийн дунд зарлагдсан дижитал түүх бүтээх төслийн уралдаанд шалгарч 2,000 Австрали долларын тэтгэлэг авч, энэ хүрээнд шаардагдах зургийн камер, дагалдах хэрэгслийн худалдан авалт хийж, дижитал түүх бүтээхэд бэлэн болов. Өмнөговь, Баянхонгор аймагт судалгаагаар явсан баг видео бичлэг хийхээр болсон бөгөөд тэдний дарсан зураг, бичсэн видеог монтажлаж цааш АНДЧ-нд 7 дугаар сарын 5-ны дотор хүргүүлэх ёстой юм.
- Монголын Эмэгтэйчүүдийн Холбоо (МЭХ) Комисст санал тавьсны дагаа Европын Холбооноос зарлаж буй тэтгэлэгт төслийн санал хамтран хүргүүлэхээр болов. Энэ хүрээнд Комиссоос миний бие Т.Ариунаа оролцож МЭХ дээр 3 өдөр ажиллаж, МЭХ-ноос оруулсан холбогдох мэдээллийг орчуулж, төслийн саналыг англи хэл дээр боловсруулж онлайнаар хүргүүлсэн бөгөөд эхний шатанд шалгарсан тул дараагийн шатны төслийн дэлгэрэнгүй саналыг Т.Ариунаа, сайн дурын ажилтан Лауратай хамтран боловсруулж, төслийн саналд ахлах референт Төслийн санал явуулах хүрээнд санхүүгийн сүүлийн 3 жилийн тайланг орчуулах, МЭХ-ноос холбогдох мэдээллийг авч орчуулах, мөн төсвийн төсөл хийж хавсарган хугацаанд нь цахимаар хүргүүлэв.

4.2 Дотоод хамтын ажиллагаа

4.2.1 Орон тооны бус зөвлөлийн хурал зохион байгуулах

2019 онд Комисс орон тооны бус зөвлөлийн гишүүдийн санал санаачлагыг дэмжиж, үйл ажиллагаандаа илүү өргөнөөр татан оролцуулахад анхаарч ажиллаж байна. Энэ хүрээнд орон тооны бус зөвлөлийн гишүүдийн санаачлагаар ГБХЗГ-ын Нарт хангай төвийн хүүхэд хамгааллын асуудлыг сайжруулах чиглэлээр тус төвийн үйл ажиллагаатай танилцаж, үйл ажиллагааг сайжруулах чиглэлээр Комиссын гишүүний зөвлөмжийг хүргүүлсэн. Мөн орон тооны бус зөвлөлийн хурлыг 2019 оны 2 сарын 22 ны өдөр хүүхдийн сургалт хүмүүжлийн тусгай байгууллагад зохион байгуулж, зөвлөлийн гишүүдийн санаачлагаар хэрэгжүүлсэн Сургалт-Хүмүүжлийн тусгай байгууллага” -ын үйл ажиллагаа болон хүмүүжиж буй хүүхдийн нөхцөл байдалтай

танилцсаны“ дагуу хийсэн “хууль зөрчсөн хүүхдийн нийгэмшүүлэх үйлчилгээнд хийсэн үнэлгээ”-ний дүнг зөвлөлийн гишүүдийн зүгээс тус байгууллагын дарга, алба хаагч нарт танилцуулав. Мөн хурлаар Комиссын 2019 оны төлөвлөгөө, авч хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг гишүүдэд танилцуулж, хамтран ажиллах асуудлаар гишүүдээс санал авч ажилласан. Мөн энэ үеэр ОТБЗ гишүүд болон Комиссын зүгээс хүмүүжигч хүүхдүүдэд зориулсан ном, хичээлийн хэрэгсэл, сагсан бөмбөг, теннис зэрэг хүүхэд чөлөөт цагаа зөв боловсон өнгөрөөх спортын хэрэглэгдэхүүнээр сэтгэлийн бэлэг барьсан болно.

4.2.2 “ХЭҮК, ИНБ-уудын хамтын ажиллагаа” ээлжит уулзалтыг зохион байгуулах

"ХЭҮК, ИНБ-уудын хамтын ажиллагаа" 17 дахь ээлжит уулзалтын бэлтгэл ажлыг ханган 2019 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдөр НҮБ-ын байранд зохион байгуулав. Энэ удаагийн уулзалтыг ХЭҮК-ын 18 дахь илтгэлийг хэлэлцэж, УИХ-аас гаргасан тогтоолыг хэрэгжүүлэх асуудлын хүрээнд зохион байгуулав. Уулзалтын 2 дахь хэсэгт ИНБ-уудыг төлөөлөн “Нээлттэй нийгэм форум” ТББ-ын засаглалын хөтөлбөрийн менежер Хишигсайхан мэдээлэл хийв.

4.2.3 Монгол Улс дахь олон улсын байгууллагуудтай Хамтын ажиллагааны талаар уулзалт зохион байгуулах

Энэ ажлын хүрээнд “Тогтвортой Хөгжлийн Зорилтууд-Хамтын ажиллагаа” зөвлөлдөх уулзалтыг 2019 оны 02 дугаар сарын 14-ний өдөр Комисс дээр зохион байгуулав. Уулзалтын үр дүнд НҮБ-ын Суурин зохицуулагчийн газраас Комисстой хамтарч Тогтвортой Хөгжлийн Зорилтын талаар чадавхи бэхжүүлэх эсвэл сургалт семинар зэрэг үйл ажиллагааг хамтран зохион байгуулж болох саналыг тавив.

ТАВ: БАЙГУУЛЛАГЫН ДОТООД ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

5.1 Комиссыг чадавхижуулах, бэхжүүлэхэд чиглэсэн үйл ажиллагаа

5.1.1 Орон нутгийн ажилтнуудын цугларалт,уулзалт зохион байгуулж, үйл ажиллагааны талаар мэдээлэл хүргэж ажиллах

2019 оны эхний хагас жилийн байдлаар Комиссын орон нутгийн ажилтнуудаа чадавхижуулах цугларалт, сургалтыг 2019 оны 04 дүгээр сарын 09-12-ны хооронд, 06 дугаар сарын 27-28-ны хооронд 2 удаа тус тус зохион байгуулсан байна. Энэ хүрээнд тэдний Улаанбаатар хотод байх үеийн ажлын төлөвлөгөөг гаргаж, батлуулж, зохион байгуулж, мэдэгдэж ажилласан болно. Мөн эрүү шүүлтийн асуудлаар орон нутагт хийж хэрэгжүүлж буй болон хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн ажлын талаар мэдээлэл цуглуулж нэгтгэн, орон нутгийн ажилтнуудад цаг үеийн асуудлаар Skype ашиглан холбогдож мэдээлэл өгч ажилласан. Хэлтсийн үйл ажиллагааны хүрээнд холбогдох мэдээллийг авле-ээр хүргэн ажиллаж байна.

5.1.2 Комиссын ажилтнуудыг чадавхжуулах, ажлын байранд дадлагажуулах, дотоод сургалт зохион байгуулах

Энэ ажлын хүрээнд Комиссын ажилтнуудад зориулсан дотоодын сургалтыг нийт 4 удаа зохион байгуулав. Дэлгэрэнгүйг хүснэгтээр харуулбал:

Дотоодын сургалт 1 /2019 оны 01 дүгээр сарын 24-ны өдөр Комиссын 514 тоот сургалтын өрөөнд Ажлын албаны төвийн 20 ажилтан хамрагдав/

“Хүний эрхийн индекс ба түүний шалгуур үзүүлэлтүүд”	Ч.Билгүүн /Хүний эрхийн боловсрол, судалгааны хэлтсийн ажилтан/
“Төрийн албан хаагчдын зан төлвийн онцлог”	Удирдлагын академийн багш Х.Оюунцэцэг
Дотоодын сургалт 2 /2019 оны 03 дугаар сарын 07 Комиссын 514 тоот сургалтын өрөөнд Ажлын албаны төвийн 19 ажилтан хамрагдав/	
“Төсөл бичих арга зүй”	Захиргаа, хамтын ажиллагааны хэлтсийн референт Т.Ариунаа
“Угийн бичиг, ургийн баяр”	Монголчуудын угийн бичгийн академийн доктор Ш.Биндэрьяа
Дотоодын сургалт 3 /2019 оны 04 дүгээр сарын 11-ний өдөр Засгийн газрын 11-р байрны дугуй танхимд 09.00-16.40 цагийн хооронд төв болон орон нутгийн ажилтнууд нийлсэн 40 хүнийг хамруулан зохион байгууллаа. /Батлагдсан хөтөлбөрийн дагуу/	
Батлагдсан журмын талаар -хувийн хэрэг хөтлөх; -албан тушаалын тодорхойлолт боловсруулах; -албан тушаалын зэрэг дэв; -төрийн захиргааны болон үйлчилгээний албан хаагчийн ёс зүйн шинэчилсэн дүрэм	Төрийн албаны зөвлөлийн ахлах референт н.Амармэнд, н.Зоригтбаатар нар
Батлагдсан журмын талаар -төрийн жинхэнэ албан хаагчийн сул орон тоог нөхөх; -мэргэшүүлэх сургалт; -байгууллагын болон төрийн албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулах, түүнийг үнэлэх	
Гэр бүлийн харилцаа	Доктор, профессор Т.Намжил
Баримт бичгийн стандарт, найруулга зүй	Архивын ерөнхий газрын мэргэжилтэн
Хүний эрхийн индекс ба түүний шалгуур үзүүлэлтүүд	Хүний эрхийн боловсрол судалгааны хэлтсийн ажилтан Ч.Билгүүн
Дотоодын сургалт 4 /2019 оны 06 дугаар сарын 27 өдөр Засгийн газрын 11-р байрны дугуй танхимд 09.00-14.40 цагийн хооронд төв болон орон нутгийн ажилтнууд нийлсэн 31 хүнийг хамруулан зохион байгууллаа.	
Үндсэн хуульд өөрчлөлт оруулах төслийн талаарх танилцуулга, мэдээлэл: "Үндсэн хуулийн нэмэлт, өөрчлөлт ба шүүх эрх мэдэл"	Үндсэн хуульд өөрчлөлт оруулах дэд ажлын хэсгийн нарийн бичгийн дарга, МУИС-ийн Хууль зүйн сургуулийн профессор, хууль зүйн доктор О.Мөнхсайхан
"Гүйцэтгэх засаглал ба Үндсэн хуулийн нэмэлт, өөрчлөлт"	Үндсэн хуульд өөрчлөлт оруулах дэд ажлын хэсгийн гишүүн, Аюулгүй байдал судлалын хүрээлэнгийн захирал О.Машбат
Өнөөгийн нийгмийн үнэт зүйлс ба төрийн албан хаагчийн цогц чадамж	ХЭҮК-ын Ажлын албаны дарга Ч.Алтангэрэл
Багийн үйл ажиллагаа: Аж ахуйн жишээн дээр	ХЭҮК-ын референт Б.Мөнх-Эрдэнэ
Ажлын албаны ажилтнуудын санаачлага, хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний танилцуулга	ХЭҮК-ын Ажлын албаны дарга Ч.Алтангэрэл

5.2 Комиссын хэвийн үйл ажиллагааг хангахад чиглэгдсэн үйл ажиллагаа

5.2.1 Орон нутгийн ажилтнууд үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, биелэлтийн талаарх мэдээллийг холбогдох хэлтсүүдэд хүргүүлэх

Орон нутгийн ажилтнууд хагас жилийн үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний тайлангаа нэгдсэн байдлаар ирүүлсэн байна. Комиссын менежерүүдийн хурлаар орон нутгийн ажилтнуудын тайлан, төлөвлөлт, ажлын гүйцэтгэлийг сайжруулах асуудлыг хэлэлцүүлж, холбогдох шийдвэрийг гаргуулж, энэ талаар орон нутгийн ажилтнуудад мэдээлэв. Анхаарал татсан ажилтнуудад ажлын гүйцэтгэл, үр дүнг сайжруулах асуудлаар утсаар болон абле-ээр харилцан ажиллаж байна.

5.2.2 Комиссын хурлын бэлтгэл ажлыг хангах, шийдвэрийг баталгаажуулах

2019 оны 6 дугаар сарын 28-ны байдлаар Комиссын хурлыг нийт 6 удаа зохион байгуулж, бэлтгэлийг нь хангаж ажилласан байна. Үүнд:

- 2019.01.07 (Жилийн болон сарын төлөвлөгөө хэлэлцэх, батлах)
- 2019.02.02 (Сарын төлөвлөгөө батлах, биелэлт хэлэлцэх)
- 2019.02.28 (Сарын төлөвлөгөө батлах, биелэлт хэлэлцэх)
- 2019.03.29 (Сарын төлөвлөгөө батлах, биелэлт хэлэлцэх)
- 2019.04.30 (Сарын төлөвлөгөө батлах, биелэлт хэлэлцэх)
- 2019.06.04 (Сарын төлөвлөгөө батлах, биелэлт хэлэлцэх)

Хурал бүрийн дараа хурлаас гарсан шийдвэрийг баталгаажуулж, хурлын тэмдэглэлийг хөтөлж, Комиссын хурлаар баталсан үйл ажиллагааны сар бүрийн төлөвлөгөөг ажилтнуудад нээлттэйгээр Авле программын олон нийтийн файлын санд байршуулж байна.

5.2.3 Сар, жилийн ажлын төлөвлөгөө тайлан гарган, цахим хуудаст байршуулах

Комисс сар бүрийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний саналыг ажлын албаны ажилтнууд болон хэлтсийн дарга нараас авч, жилийн төлөвлөгөөн дээрээ үндэслэн боловсруулж, Комиссын хурлаар хэлэлцэж баталсаны дараа Авле программын олон нийтийн файлын санд байршуулж байна.

5.2.4 Үйл ажиллагааны сар, жилийн төлөвлөгөөний биелэлтэд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх

Хэлтсийн дарга нараас болон ОНА-аас ирүүлсэн тайланг нэгтгэн Ажлын албаны дарга сар бүрийн Комиссын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний биелэлтийн үнэлгээг гарган ажиллаж байна.

5.2.5 Санхүүгийн үйл ажиллагааг төлөвлөх, тайлан гаргах, цахим хуудас, мэдээллийн самбарт байрлуулах

Комиссын 2018 оны 12-р сар, 2019 оны 01-06 дугаар саруудын төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан, нийгмийн даатгалын тайланг гаргаж холбогдох байгууллагуудад хугацаанд нь хүргүүлэв. Комиссын үйл ажиллагааны ил тод байдлыг хангах үүднээс мэдээллийн самбарт тухайн бүр төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг байрлууллаа. 2018 оны санхүүгийн баримтуудыг цэгцэлж үдэж архивт хүлээлгэж өгөв. Мөн Сангийн яамтай тооцоо нийлж 2018 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан хийв. 2018 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг Сангийн яамны цахим системд шивж оруулсан. 2018 оны

нэмэлт санхүүжилтийн санхүүгийн тайлан мэдээг санхүүжүүлэгч бүрээр гаргаж дуусав. Мөн өмнөх оны төслийн үлдэгдэл санхүүжилтийг дансандаа буцаан авч, зарцуулах эрх нээлгэж, холбогдох гүйлгээнүүдийг хийж, зарцуулж дуусган тайланг санхүүжүүлэгчид хүргүүлэв.

Швейцарийн Хөгжлийн Агентлаг, НҮБ-ын Хүн амын сан болон Хөгжлийн хөтөлбөрийн 2018 оны санхүүжилтийн санхүүгийн тайлан мэдээг, санхүүгийн баримтын хуулбарын хамт хүргүүлэв. 2018 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг Үндэсний Аудитын газар хүргүүлсэн. 2018 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд Үндэсний Аудитын газраас аудит хийлгүй итгэмжлэл олгосон болно. НҮБ-ын Хүн амын сан болон Хөгжлийн хөтөлбөрийн 2019 оны эхний санхүүжилтийг хүлээн авч дотоод томилолтын нарийвчилсан төсвийн хийж батлуулан холбогдох гүйлгээнүүдийг тухай бүрт нь хийв. ХХОАТ-ын 2019 оны 1,2-р улирлын тайланг гаргаж холбогдох байгууллагуудад нь хугацаанд нь хүргүүлэв. Комиссын 2019 оны эхний хагас жилийн санхүүгийн тайланг гаргаж Сангийн яам, Үндэсний аудитын газарт хүргүүлэв.

5.2.6 Санхүүгийн үйл ажиллагааг хөтлөн зохион байгуулах, эд хөрөнгийн ашиглалт, хамгаалалтад хяналт тавих

Эд хөрөнгийн 2018 оны жилийн эцсийн тооллого хийж, актлах шаардлагатай хөрөнгийн жагсаалтыг гаргав. Комиссын санхүүгийн өдөр тутмын үйл ажиллагааг хөтөлж, мэдээллийн технологийн төхөөрөмжийн хэвийн үйл ажиллагааг хангав. Дотоод сүлжээ, компьютер, хэвлэх төхөөрөмжүүдэд гарсан гэмтэл доголдолуудыг цаг тухай бүр нь засч тохируулан хэвийн ажиллагаанд нь оруулж ажиллав.

5.2.7 Архив, албан хэрэг хөтлөлтийг стандартын дагуу хөтлөх, Able программд байршуулах

2019 оны 06 дугаар сарын 25-ны байдлаар Комисст ирүүлсэн нийт 400 албан бичиг, иргэдийн 330 гомдлыг хүлээн авч, зохих журмын дагуу цахим болон журналаар бүртгэн танилцуулж шийдвэрлэлтийн үр дүнг эргэн мэдээлэх ажилд туслалцаа үзүүлэн ажиллаж байна. Комиссоос нийт 375 албан бичиг, 36 зөвлөмж, 25 шаардлагыг холбогдох байгууллага, иргэдэд зохих журмын дагуу хүргүүлж, Удирдлагын цахим программын файлын санд байршуулсан.

5.2.8 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах, тайлан гаргах

Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст Комиссын төсвийн 2018 оны 12-р сар, 2019 оны 01-06 дугаар саруудын мэдээллийг оруулсан. 2018 оны 4-р улирлын болон жилийн эцсийн оруулах шаардлагатай мэдээллийг нэмж оруулав. Мөн 2019 оны урьдчилан оруулах шаардлагатай мэдээллүүд болон 01-06 дугаар саруудын мэдээлэл, 1,2-р улирлын болон хагас жилийн оруулах шаардлагатай мэдээллийг нэмж оруулав. Сарын мэдээллийг тухай бүр нь коридорын мэдээллийн самбарт хэвлэж тавив.

5.2.9 Төрийн албан хаагчийн бүрэлдэхүүн хөдөлгөөний тайланг гаргах

Төрийн албан хаагчийн бүрэлдэхүүн, хөдөлгөөний тайланг гаргах ажлыг 2019 оны 02 сард ТА3-аас тогтоосон хугацаанд хийж гүйцэтгэсэн болно. Мөн ТА3-ын 2019 оны 03 дугаар сарын 07-ны өдрийн 255 дугаар албан бичгийн дагуу төрийн албаны зөвлөлийн хүний нөөцийн мэдээллийн санг тогтмол хөтөлж байна.

5.2.10 Ажилтнуудын хувийн ашиг сонирхлын болон хөрөнгө орлогын мэдүүлэг, Авлигатай тэмцэх үйл ажиллагааны талаарх тайланг боловсруулан АТГ-т хүргүүлэх

Энэхүү ажлын хүрээнд Комиссын ЭБАТ хариуцсан ажилтан Комиссын дарга, гишүүдийн мэдүүлгийг өөрийн биеэр АТГ-т хүргэж өгч, ажлын албаны 38 ажилтны ХОМ-ийг цаг хугацаанд нь мэдүүлэх тал дээр чиглэл өгч ажилласан болно. Мөн ХОМ-ыг бөглүүлж, бүртгэж дууссаны дараа АТГ-т тогтмол гаргадаг ХАСХОМ 1 Тайланг гаргаж, 2019 оны 2 дугаар сарын 27-ны өдөр АТГ-т албан бичгээр хүргүүлэв.

5.2.11 Ажилтнуудын хувийн хэрэг бүрдүүлэлтийг хөтлөх, ажлын бичиг баримт, тодорхойлолт гаргах

2019 оны 01 дүгээр сарын 01-нээс хэрэгжиж буй Төрийн албаны тухай хуульд нийцүүлэн батлагдсан хувийн хэрэг хөтлөх журмын дагуу ажилтнуудын хувийн хэргийг шинэчлэн бүрдүүлж байна. Мөн Комисст өнгөрсөн хагас жилийн хугацаанд Говь-Алтай аймаг дахь орон нутгийн ажилтны сул орон тоо гарсан байна. Төрийн албаны тухай хуульд нийцүүлэн албан тушаалын тодорхойлолт боловсруулах ажлын хэсэгт багтан ажиллаж, Комиссын төрийн жинхэнэ албан хаагчдын албан тушаалын тодорхойлолтыг дахин боловсруулж, ТАЗ-д батлах зөвшөөрөл хүсэн илгээгээд байна. Хагас жилийн хугацаанд хүний нөөцтэй холбоотой Комиссын даргын Б тушаал 10, Ажлын албаны Б тушаал 38, байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой Комиссын даргын 1, ажлын албаны даргын А тушаал 4, ажилтнуудын хүсэлтээр тодорхойлолт бүхий албан бичиг 25 тус тус гаргасан байна.

**ХҮНИЙ ЭРХИЙН ҮНДЭСНИЙ КОМИССЫН 2019 ОНЫ ЭХНИЙ ХАГАС
ЖИЛИЙН ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫН НЭГДСЭН ТАЙЛАН**

ХАВСРАЛТ 1

№	Огноо	Шалгалт хийсэн объект	Эрхийн төрөл	Үндэслэл	Хяналт шалгалт хийсэн албан тушаалтан	Шийдвэрлэлт
1	2019/01/08 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Булган аймгийн “Булган мээж” орон нутгийн өмчит ХХК	Хөдөлмөрлөх эрх, Ялгаварлан гадуурхалтаас ангид байх эрхийн хэрэгжилт	Мэдээллийн мөрөөр	Д.Мөнхсайхан	Хяналт шалгалтын илтгэх хуудас боловсруулсан. Хүний эрхийн зөрчил тогтоогдоогүй.
2	2019/01/14 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын Кевин инвест ХХК-ийн жоншны баяжуулах үйлдвэр	Эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрхийн хэрэгжилт /химийн хорт бодисын хадгалалт хамгаалалт/	Төлөвлөгөөт	Ж.Бямбадорж Т.Ихтамир Л.Дүгэрсүрэн Г.Золзаяа П.Тулга	Хяналт шалгалт, судалгааны нэгдсэн дүнг 19 дахь илтгэд тусгана.
3	2019/01/14 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын Эрүүл мэндийн төв	Хөгжлийн бэрхшээлтэй охид эмэгтэйчүүдийн бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Ж.Бямбадорж Т.Ихтамир Г.Золзаяа	Хяналт шалгалт, судалгааны нэгдсэн дүнг 18 дахь илтгэд тусгасан.
4	2019/01/14 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Дорноговь аймгийн Айраг сумын Эрүүл мэндийн төв	Хөгжлийн бэрхшээлтэй охид эмэгтэйчүүдийн бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Ж.Бямбадорж Т.Ихтамир Г.Золзаяа	Хяналт шалгалт, судалгааны нэгдсэн дүнг 18 дахь илтгэд тусгасан.
5	2019/01/14 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Дорноговь аймгийн Айраг сумын Нард багийн Цагаан дэлийн агуй орчим иргэн Б.Амгаланбаяр /MSTT ХХК-д/	Эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Ж.Бямбадорж Т.Ихтамир Л.Дүгэрсүрэн Г.Золзаяа П.Тулга	Комиссын дарга иргэнд хууль зүйн зөвлөгөө өгсөн.
6	2019/01/14 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Дорноговь аймгийн Айраг сумын Нард багийн Цагаан дэлийн агуй орчим иргэн н.Балданцэрэн /MSTT ХХК-д/	Эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрхийн хэрэгжилт	Мэдээллийн мөрөөр	Ж.Бямбадорж Т.Ихтамир Л.Дүгэрсүрэн Г.Золзаяа П.Тулга	Хяналт шалгалтаар хүний эрхийн зөрчил тогтоогдоогүй.
7	2019/01/15 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Дорноговь аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Хөгжлийн бэрхшээлтэй охид эмэгтэйчүүдийн бэлгийн болон нөхөн	Төлөвлөгөөт	Ж.Бямбадорж Т.Ихтамир Г.Золзаяа	Хяналт шалгалт, судалгааны нэгдсэн дүнг 18 дахь илтгэд тусгасан.

			үржихүйн эрхийн хэрэгжилт			
8	2019/01/16 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Дорноговь аймгийн Замын-Үүд сумын Эрүүл мэндийн төв	Хөгжлийн бэрхшээлтэй охид эмэгтэйчүүдийн бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Ж.Бямбадорж Т.Ихтамир Г.Золзаяа	Хяналт шалгалт, судалгааны нэгдсэн дүнг 18 дахь илтгэд тусгасан.
9	2019/01/16	Дорноговь аймгийн Замын-Үүд сумын 10 жилийн 1 дүгээр сургууль	Багш, сурагчдын эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрхийн хэрэгжилт	Мэдээллийн мөрөөр	Ж.Бямбадорж Т.Ихтамир Л.Дүгэрсүрэн Г.Золзаяа П.Тулга	Комиссын дарга иргэнд хууль зүйн зөвлөгөө өгсөн.
10	2019/01/16	Дорноговь аймгийн Замын-Үүд сумын хилийн боомт-Хилийн мэргэжлийн хяналтын албаны агуулах, лаборатори	Эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрхийн хэрэгжилт /химийн хорт бодисын хадгалалт хамгаалалт/	Мэдээллийн мөрөөр	Ж.Бямбадорж Т.Ихтамир Л.Дүгэрсүрэн Г.Золзаяа П.Тулга	Хяналт шалгалт, судалгааны нэгдсэн дүнг 19 дахь илтгэд тусгана.
11	2019/01/17 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Монгол Улсаас БНХАУ-ын Эрээн хотод суугаа Консулын газар	Хөгжлийн бэрхшээлтэй охид эмэгтэйчүүдийн бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрхийн хэрэгжилт	Мэдээллийн мөрөөр	Ж.Бямбадорж Л.Дүгэрсүрэн Г.Золзаяа	Хяналт шалгалт, судалгааны нэгдсэн дүнг 18 дахь илтгэд тусгасан.
12	2019/01/18 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Болд төмөр ерөө гол ХХК-ийн Дорноговь аймгийн Даланжаргалан суманд байрлах Нүүрс ачиж буулгах, тээвэрлэх цэг	Эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрхийн хэрэгжилт /химийн хорт бодисын хадгалалт хамгаалалт/	Төлөвлөгөөт	Ж.Бямбадорж Т.Ихтамир Л.Дүгэрсүрэн Г.Золзаяа П.Тулга	Хяналт шалгалт, судалгааны нэгдсэн дүнг 19 дахь илтгэд тусгана.
13	2019/01/22 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Авто тээврийн үндэсний төв ТӨҮГ	Эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрхийн хэрэгжилт	Мэдээллийн мөрөөр	Ж.Бямбадорж Ч.Алтангэрэл Л.Дүгэрсүрэн П.Тулга	Хяналт шалгалтын илтгэх хуудсыг Комиссын даргад танилцуулсан.
14	2019/01/25 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Зөв амьдрах ухаан ТББ	Хүүхдийн эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Н.Ганбаяр Т.Ихтамир Г.Ууганбаатар С.Сайханжаргал Б.Мөнх-Эрдэнэ П.Тулга	Баянзүрх дүүргийн Прокурорын газарт 2019 оны 01 дүгээр сарын 28-ны өдрийн 1/92, ХНХ-ын сайдад 2019 оны 01 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 2/98 дугаар албан бичиг тус тус хүргүүлсэн.

15	2019/01/29 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Онцгой байдлын ерөнхий газрын харьяа Үндэсний аврах бригад	Хөдөлмөрлөх эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Н.Ганбаяр Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ С.Сайханжаргал	Хяналт шалгалт, судалгааны дүнг 18 дахь илтгэлийн Онцгой байдлын албан хаагчдын хөдөлмөрлөх эрхийн хэрэгжилт сэдэвт тусгасан.
16	2019/02/01 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Увс аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Я.Хонгорзул	ШШГЕГ-ын дарга, Бригадын генерал Ц.Амгаланбаярт Комиссын гишүүний 2019 оны 03 дугаар сарын 12-ны өдрийн 1/10 дугаартай Шаардлага хүргүүлсэн.
17	2019/02/21 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Орхон аймгийн Бүсийн оношлогоо, эмчилгээний төв	Хөгжлийн бэрхшээлтэй охид эмэгтэйчүүдийн бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир Г.Золзаяа Ё.Эрдэнэболд	Хяналт шалгалт, судалгааны нэгдсэн дүнг 18 дахь илтгэд тусгасан.
18	2019/02/21 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	ЗХЖШ-ын харьяа Орхон аймаг дахь 186 дугаар анги	Хугацаат цэргийн албан хаагчдын эрхийн хэрэгжилт	Мэдээллийн мөрөөр	Ж.Бямбадорж Т.Ихтамир Г.Агар-Эрдэнэ Б.Мөнх-Эрдэнэ Г.Золзаяа Ё.Эрдэнэболд	Хяналт шалгалтаар хүний эрхийн зөрчил тогтоогдоогүй.
19	2019/02/21 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Булган аймгийн Мал эмнэлгийн газрын лаборатори	Эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрхийн хэрэгжилт /химийн хорт бодисын хадгалалт хамгаалалт/	Төлөвлөгөөт	Ж.Бямбадорж Д.Мөнхсайхан	Хяналт шалгалт, судалгааны нэгдсэн дүнг 19 дахь илтгэд тусгана
20	2019/02/21 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Булган аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Хөгжлийн бэрхшээлтэй охид эмэгтэйчүүдийн бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Агар-Эрдэнэ Б.Мөнх-Эрдэнэ	Хяналт шалгалт, судалгааны нэгдсэн дүнг 18 дахь илтгэд тусгасан.
21	2019/02/21	Булган аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Ж.Бямбадорж Д.Мөнхсайхан	Комиссын дарга газар дээр нь чиглэл өгч ажилласан.

22	2019/02/22	Орхон аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Ж.Бямбадорж Т.Ихтамир Б.Мөнх-Эрдэнэ Ё.Эрдэнэболд	Хууль зүйн сайдад албан бичиг хүргүүлсэн.
23	2019/03/01 Удирдамжтай Н.Ганбаяр	Хэнтий аймгийн Хэрлэн сумын 5 дугаар цэцэрлэг	Хөдөлмөрлөх эрх, Ялгаварлан гадуурхалтаас ангид байх эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Д.Эрдэнэбаясгалан	Хэнтий аймгийн Засаг дарга Н.Ганбямбад Комиссын гишүүний 2019 оны 03 дугаар сарын 20-ны өдрийн 2/11 дугаартай Шаардлага хүргүүлсэн.
24	2019/03/20 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Ховд аймгийн Цэцэг сум дахь МоЭнКо ХХК	Хөдөлмөрлөх эрх, Эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрхийн хэрэгжилт	Мэдээллийн мөрөөр	М.Өнөрмаа	Хяналт шалгалтын илтгэх хуудас боловсруулсан. Хүний эрхийн зөрчил тогтоогдоогүй.
25	2019/03/27 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Дундговь аймгийн Сайнцагаан сумын Цахим тоглоомын газрууд	Хүүхдийн эрхийн хэрэгжилт	Мэдээллийн мөрөөр	Т.Баярцэцэг	Дундговь аймгийн Засаг дарга О.Бат-Эрдэнэд Комиссын гишүүний 2019 оны 04 дүгээр сарын 26-ны өдрийн 1/15 дугаартай Шаардлага хүргүүлсэн.
26	2019/04/02 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Төв аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Ж.Бямбадорж Т.Ихтамир Л.Дүгэрсүрэн Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ П.Тулга	Улсын ерөнхий прокурор, төрийн хууль цаазын тэргүүн зөвлөх Б.Жаргалсайханд Комиссын гишүүний 2019 оны 04 дүгээр сарын 23-ны өдрийн 1/24 дугаартай Зөвлөмж хүргүүлсэн.
27	2019/04/08 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өвөрхангай аймгийн Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Т.Ихтамир	
28	2019/04/08 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өвөрхангай аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Т.Ихтамир Г.Агар-Эрдэнэ	Өвөрхангай аймгийн Засаг дарга Г.Ганболдод Комиссын гишүүний 2019 оны 05 дугаар сарын 07-ны өдрийн 3/26 дугаартай Зөвлөмж хүргүүлсэн.
29	2019/04/08 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өвөрхангай аймгийн Арвайхээр сумын Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир Х.Цэцгээ	

30	2019/04/08 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өвөрхангай аймгийн Арвайхээр сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир Х.Цэцгээ	
31	2019/04/08 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өвөрхангай аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Агар-Эрдэнэ Х.Цэцгээ	
32	2019/04/08 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өвөрхангай аймгийн Боловсрол, соёл, урлагийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Т.Ихтамир	
33	2019/04/08 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өвөрхангай аймгийн Нийгмийн даатгалын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Т.Ихтамир	
34	2019/04/08 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өвөрхангай аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Агар-Эрдэнэ Х.Мөнхзул	
35	2019/04/08 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өвөрхангай аймгийн Эрүүл мэндийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир Х.Мөнхзул	
36	2019/04/08 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өвөрхангай аймгийн Мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төв	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Агар-Эрдэнэ Х.Цэцгээ	
37	2019/04/09	Өвөрхангай аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Г.Агар-Эрдэнэ	Комиссын гишүүн газар дээр нь зөрчлийг арилгах чиглэл өгч, тодорхой арга хэмжээг авахуулж ажилласан.
38	2019/04/09	Өвөрхангай аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Г.Агар-Эрдэнэ	
39	2019/04/11 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Баянхонгор аймгийн Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Т.Ихтамир Х.Мөнхзул	Баянхонгор аймгийн Засаг дарга Г.Батжаргалд Комиссын гишүүний 2019 оны 05 дугаар сарын 15-ны

40	2019/04/11 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Баянхонгор аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Т.Ихтамир Х.Мөнхзул	өдрийн 3/28 дугаартай Зөвлөмж хүргүүлсэн.
41	2019/04/11 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Баянхонгор аймгийн Баянхонгор сумын Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир Х.Цэцгээ	
42	2019/04/11 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Баянхонгор аймгийн Баянхонгор сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир Х.Цэцгээ	
43	2019/04/11 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Баянхонгор аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Х.Цэцгээ	
44	2019/04/11 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Баянхонгор аймгийн Боловсрол, соёл, урлагийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир	
45	2019/04/11 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Баянхонгор аймгийн Нийгмийн даатгалын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Х.Мөнхзул	
46	2019/04/11 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Баянхонгор аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Х.Мөнхзул	
47	2019/04/11 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Баянхонгор аймгийн Эрүүл мэндийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Х.Мөнхзул	
48	2019/04/11 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Баянхонгор аймгийн Политехник коллежи	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Агар-Эрдэнэ	
49	2019/04/11 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	ЗХЖШ-ын харьяа Баянхонгор аймаг дахь 339 дүгээр анги	Алба хаагчдын хөдөлмөрлөх эрх, Хугацаат цэргийн албан хаагчдын эрхийн хэрэгжилт	Мэдээллийн мөрөөр	П.Оюунчимэг Т.Ихтамир Г.Агар-Эрдэнэ	ЗХЖШ-ын дарга, хошууч генерал А.Ганбатад Комиссын гишүүний 2019 оны 05 дугаар сарын 10-ны өдрийн 3/27 дугаартай Зөвлөмж хүргүүлсэн.
50	2019/04/12	Баянхонгор аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Х.Цэцгээ	Комиссын гишүүн Аймгийн ЗДТГ-т байрны нөхцөл байдлыг сайжруулах асуудлыг тавьж 25 сая

						төгрөгийг гаргуулж шийдвэрлүүлсэн.
51	2019/04/12	Баянхонгор аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Х.Цэцгээ	Комиссын гишүүн газар дээр нь зөрчлийг арилгах чиглэл өгч, тодорхой арга хэмжээг авахуулж ажилласан.
52	2019/04/15 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Говь-Алтай аймгийн Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Т.Ихтамир	Говь-Алтай аймгийн Засаг дарга С.Гансэлэмд Комиссын гишүүний 2019 оны 05 дугаар сарын 06-ны өдрийн 3/25 дугаартай Зөвлөмж хүргүүлсэн.
53	2019/04/15 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Говь-Алтай аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Г.Агар-Эрдэнэ	
54	2019/04/15 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Говь-Алтай аймгийн Есөнбулаг сумын Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир Х.Цэцгээ	
55	2019/04/15 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Говь-Алтай аймгийн Есөнбулаг сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир Х.Цэцгээ	
56	2019/04/15 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Говь-Алтай аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Х.Цэцгээ	
57	2019/04/15 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Говь-Алтай аймгийн Боловсрол, соёл, урлагийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир Х.Цэцгээ	
58	2019/04/15 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Говь-Алтай аймгийн Нийгмийн даатгалын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Х.Мөнхзул	
59	2019/04/15 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Говь-Алтай аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Х.Мөнхзул	
60	2019/04/15 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Говь-Алтай аймгийн Эрүүл мэндийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Т.Ихтамир Г.Агар-Эрдэнэ Х.Мөнхзул Х.Цэцгээ	

61	2019/04/15 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Говь-Алтай аймгийн Мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төв	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Х.Цэцгээ	
62	2019/04/16	Говь-Алтай аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Г.Агар-Эрдэнэ	Комиссын гишүүн газар дээр нь зөрчлийг арилгах чиглэл өгч, тодорхой арга хэмжээг авахуулж ажилласан.
63	2019/04/16	Говь-Алтай аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Г.Агар-Эрдэнэ	
64	2019/04/16 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Говьсүмбэр аймаг дахь ШШГЕГ-ын харьяа 425 дугаар нээлттэй хорих анги	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Б.Наранбаатар	Хяналт шалгалтын илтгэх хуудас боловсруулсан. Хүний эрхийн зөрчил тогтоогдоогүй.
65	2019/04/17 Удирдамжтай Н.Ганбаяр	Дундговь аймгийн Сайнцагаан сумын 1 дүгээр цэцэрлэг	Хөдөлмөрлөх эрх, Ялгаварлан гадуурхалтаас ангид байх эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Т.Баярцэцэг	Дундговь аймгийн Засаг дарга О.Бат-Эрдэнэд Комиссын гишүүний 2019 оны 05 дугаар сарын 03-ны өдрийн 2/16 дугаартай Шаардлага хүргүүлсэн.
66	2019/04/17 Удирдамжтай Н.Ганбаяр	Өмнөговь аймгийн Онцгой байдлын газар	Хөдөлмөрлөх эрх, Ялгаварлан гадуурхалтаас ангид байх эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Г.Нарангоо	Хяналт шалгалтаар хүний эрхийн зөрчил тогтоогдоогүй тул гомдол гаргагчид 2019 оны 05 дугаар сарын 03-ны өдрийн 2/278 дугаар албан бичгээр хариуг хүргүүлсэн.
67	2019/04/19 Удирдамжтай Н.Ганбаяр	Сүхбаатар аймаг дахь Цайрт Минерал ХХК	Хөдөлмөрлөх эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Х.Наранцэцэг	Цайрт Минерал ХХК-ийн ерөнхий захирал С.Батхүүд Комиссын гишүүний 2019 оны 05 дугаар сарын 20-ны өдрийн 2/20 дугаартай Шаардлага хүргүүлсэн.
68	2019/04/24 Удирдамжтай Н.Ганбаяр	Ерөнхий боловсролын 116 дугаар тусгай дунд сургууль	Хөдөлмөрлөх эрх, Ялгаварлан гадуурхалтаас ангид байх эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Н.Ганбаяр Т.Ихтамир Б.Мөнх-Эрдэнэ С.Сайханжаргал П.Тулга	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайд Ё.Баатарбилэгт Комиссын гишүүний 2019 оны 05 дугаар сарын 16-ны

						өдрийн 2/29 дугаартай Зөвлөмж хүргүүлсэн.
69	2019/05/02 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Сэлэнгэ аймгийн Орхон сумын Засаг даргын тамгын газар	Ажлын байран дахь бэлгийн дарамтаас ангид байх эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Т.Ихтамир Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ С.Сайханжаргал Д.Гантулга	Хяналт шалгалтын илтгэх хуудсыг боловсруулсан. Зарим иргэнээс тайлбар авахаар хүлээгдэж байна.
70	2019/05/03 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Орхон аймаг дахь “Эрдэнэт секьюрити спэйшл” ХХК	Ажлын байран дахь бэлгийн дарамтаас ангид байх эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Т.Ихтамир Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ С.Сайханжаргал Ё.Эрдэнэболд Д.Гантулга	Эрдэнэт секьюрити спэйшл” ХХК-ийн захиралд Комиссын гишүүний 2019 оны 06 дугаар сарын 07-ны өдрийн 2/34 дугаартай Зөвлөмж хүргүүлсэн.
71	2019/05/14 Удирдамжтай Н.Ганбаяр	Өвөрхангай аймгийн Арвйахээр сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байр	Хүүхдийн эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Б.Отгонжаргал	Хяналт шалгалтын илтгэх хуудас боловсруулсан. Хүний эрхийн зөрчил тогтоогдоогүй.
72	2019/05/23 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Хэнтий аймгийн Хэрлэн сум дахь 99 хоршоо	Ажилтнуудын халдашгүй чөлөөтэй байх эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Д.Эрдэнэбаясгалан	Аймгийн Цагдаагийн газартай хамтран хяналт шалгалт явуулж материалыг Прокурорт хүргүүлсэн боловч хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзаж шийдвэрлэсэн.
73	2019/05/23 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Сэлэнгэ аймгийн Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир	Сэлэнгэ аймгийн Засаг дарга Ш.Оргилд Комиссын гишүүний 2019 оны 06 дугаар сарын 06-ны өдрийн 3/31 дугаартай Зөвлөмж хүргүүлсэн.
74	2019/05/23 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Сэлэнгэ аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир	
75	2019/05/23 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Сэлэнгэ аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ Д.Гантулга	
76	2019/05/23 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Сэлэнгэ аймгийн Боловсрол, соёл, урлагийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ Д.Гантулга	
77	2019/05/23 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Сэлэнгэ аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтэс	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ Д.Гантулга	

78	2019/05/23 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Сэлэнгэ аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ Д.Гантулга	
79	2019/05/24 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Сэлэнгэ аймгийн Сүхбаатар сумын Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир Х.Цэцгээ	
80	2019/05/24 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Сэлэнгэ аймгийн Сүхбаатар сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир Х.Цэцгээ	
81	2019/05/24 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Сэлэнгэ аймгийн Эрүүл мэндийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ	
82	2019/05/24 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Сэлэнгэ аймгийн Мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төв	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ	
83	2019/05/24	Сэлэнгэ аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Г.Золзаяа Д.Гантулга	Комиссын гишүүн газар дээр нь зөрчлийг арилгах чиглэл өгч, тодорхой арга хэмжээг авахуулж ажилласан.
84	2019/05/24	Сэлэнгэ аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Г.Золзаяа Д.Гантулга	
85	2019/05/27 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Орхон аймгийн Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир	Орхон аймгийн Засаг дарга Д.Батлутад Комиссын гишүүний 2019 оны 06 дугаар сарын 06- ны өдрийн 3/32 дугаартай Зөвлөмж хүргүүлсэн.
86	2019/05/27 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Орхон аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир	
87	2019/05/27 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Орхон аймгийн Баян- Өндөр сумын Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир Х.Цэцгээ	
88	2019/05/27 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Орхон аймгийн Баян- Өндөр сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир Х.Цэцгээ	

89	2019/05/27 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Орхон аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ	
90	2019/05/27 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Орхон аймгийн Боловсрол, соёл, урлагийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ	
91	2019/05/27 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Орхон аймгийн Эрүүл мэндийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ	
92	2019/05/27 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Орхон аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ	
93	2019/05/27 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Орхон аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ	
94	2019/05/28 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Орхон аймгийн Мал эмнэлгийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ Г.Золзаяа	
95	2019/05/28	Орхон аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Ё.Эрдэнэболд	Комиссын гишүүн газар дээр нь зөрчлийг арилгах чиглэл өгч, тодорхой арга хэмжээг авахуулж ажилласан.
96	2019/05/28	Орхон аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр, ШШГЕГ-ын харьяа 437 дугаар хорих анги	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Б.Мөнх-Эрдэнэ Г.Золзаяа Х.Цэцгээ	
97	2019/05/28	Орхон аймгийн Цагдаагийн газар	Ажлын байрны дарамтаас ангид байх эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мереер	П.Оюунчимэг Т.Ихтамир	Гомдлыг эвлэрүүлэх замаар шийдвэрлэсэн.
98	2019/05/28	Орхон аймгийн Баян- Өндөр сумын Говил багийн иргэд	Эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мереер	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ Х.Цэцгээ Г.Золзаяа	Комиссын гишүүн аймгийн удирдлагуудад асуудлыг шийдвэрлүүлэхээр

					Ё.Эрдэнэболд	чиглэл өгч, тодорхой арга хэмжээг авахуулж ажилласан.
99	2019/05/29 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дархан-Уул аймгийн Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир	Дархан-Уул аймгийн Засаг дарга С.Насанбатад Комиссын гишүүний 2019 оны 06 дугаар сарын 07-ны өдрийн 3/35 дугаартай Зөвлөмж хүргүүлсэн.
100	2019/05/29 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дархан-Уул аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Т.Ихтамир	
101	2019/05/29 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар У.Болортуяа	
102	2019/05/29 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар У.Болортуяа	
103	2019/05/29 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дархан-Уул аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Б.Мөнх-Эрдэнэ У.Болортуяа	
104	2019/05/29 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дархан-Уул аймгийн Боловсрол, соёл, урлагийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ У.Болортуяа	
105	2019/05/29 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дархан-Уул аймгийн Эрүүл мэндийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар	
106	2019/05/29 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дархан-Уул аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар	
107	2019/05/29 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дархан-Уул аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Б.Мөнх-Эрдэнэ У.Болортуяа	
108	2019/05/29 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дархан-Уул аймгийн Гэр бүл, хүүхэд залуучуудын хөгжлийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ У.Болортуяа	

109	2019/06/06 Удирдамжтай Ж.Бямбадорж	Дундговь аймгийн Сайнцагаан сумын Ерөнхий боловсролын Хүмүүнлэг сургууль	Сурч боловсрох эрхийн хэрэгжилт	Гомдлын мөрөөр	Т.Баярцэцэг	Зөрчлийг газар дээр нь арилгасан. Зөвлөмж хүргүүлэхээр ажиллаж байна.
110	2019/06/12 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	ШШГЕГ-ын харьяа Цагдан хорих 461 дүгээр анги	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Мэдээллийн мөрөөр	П.Оюунчимэг Т.Ихтамир Л.Дүгэрсүрэн Г.Ууганбаатар Б.Мөнх-Эрдэнэ П.Тулга	Илтгэх хуудас боловсруулж байна.
111	2019/06/17 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өмнөговь аймгийн Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Агар-Эрдэнэ	Илтгэх хуудас боловсруулж байна.
112	2019/06/17 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өмнөговь аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Агар-Эрдэнэ	
113	2019/06/17 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өмнөговь аймгийн Мандалговь сумын Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Х.Цэцгээ	
114	2019/06/17 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өмнөговь аймгийн Мандалговь сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Х.Цэцгээ	
115	2019/06/17 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өмнөговь аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар П.Тулга Г.Нарангоо	
116	2019/06/17 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өмнөговь аймгийн Эрүүл мэндийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар П.Тулга Г.Нарангоо	
117	2019/06/17 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өмнөговь аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Тулга Г.Нарангоо	
118	2019/06/17 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өмнөговь аймгийн Гэр бүл, хүүхэд залуучуудын хөгжлийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Тулга Г.Нарангоо	
119	2019/06/17	Өмнөговь аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Л.Дүгэрсүрэн	

120	2019/06/17	Өмнөговь аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Л.Дүгэрсүрэн	арга хэмжээг авахуулж ажилласан.
121	2019/06/18 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өмнөговь аймгийн Боловсрол, соёл, урлагийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Тулга	Илтгэх хуудас боловсруулж байна.
122	2019/06/18 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Өмнөговь аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар Г.Нарангоо	
123	2019/06/19 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дундговь аймгийн Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Агар-Эрдэнэ	Илтгэх хуудас боловсруулж байна.
124	2019/06/19 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дундговь аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Агар-Эрдэнэ	
125	2019/06/19 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дундговь аймгийн Гэр бүл, хүүхэд залуучуудын хөгжлийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар П.Тулга Т.Баярцэцэг	
126	2019/06/19 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дундговь аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар П.Тулга Т.Баярцэцэг	
127	2019/06/19 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дундговь аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар П.Тулга Т.Баярцэцэг	
128	2019/06/19	Дундговь аймгийн Цагдаагийн газрын Баривчлах, саатуулах байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Л.Дүгэрсүрэн	Комиссын гишүүн газар дээр нь зөрчлийг арилгах чиглэл өгч, тодорхой арга хэмжээг авахуулж ажилласан.
129	2019/06/19	Дундговь аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байр	Саатуулагдсан этгээдийн эрхийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	П.Оюунчимэг Л.Дүгэрсүрэн	
130	2019/06/20 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дундговь аймгийн Сайнцагаан сумын Засаг даргын тамгын газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар П.Тулга	Илтгэх хуудас боловсруулж байна.
131	2019/06/20 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дундговь аймгийн Сайнцагаан сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар П.Тулга	

132	2019/06/20 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дундговь аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар П.Тулга	
133	2019/06/20 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дундговь аймгийн Боловсрол, соёл, урлагийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар П.Тулга	
134	2019/06/20 Удирдамжтай П.Оюунчимэг	Дундговь аймгийн Эрүүл мэндийн газар	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилт	Төлөвлөгөөт	Г.Ууганбаатар П.Тулга	

2019 ОНЫ ЭХНИЙ ХАГАС ЖИЛИЙН ХУУЛЬ ЗҮЙН ЗӨВЛӨГӨӨНИЙ МЭДЭЭ, ТАЙЛАН

ХАВСРАЛТ 2

№	Эрхийн төрөл	Улаанбаатар	Архангай	Баян-Өлгий	Баянхонгор	Булган	Говь-Алтай	Говьсүмбэр	Дорноговь	Дорнод	Дундговь	Завхан	Орхон	Өвөрхангай	Өмнөговь	Сүхбаатар	Сэлэнгэ	Төв	Увс	Ховд	Хөвсгөл	Хэнтий	Дархан	Нийт	
1	Амьд явах эрх	2			1											2								5	
2	Эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах эрх																								
	а) Орчны бохирдлоос хамгаалуулах							1								1									2
	б) Байгалийн тэнцэл алдагдахаас хамгаалуулах																								
	с) Аюулгүй орчинд амьдрах																		1						1
3	Хөдлөх, үл хөдлөх хөрөнгө шударгаар олж авах эрх							1																	1
	а) Эзэмших																								
	б) Өмчлөх	1			8					1		1				2						1			14
	с) Ашиглах																								
	д) Өв залгамжлах																								
4	Хөдөлмөрлөх эрх		1		1																				2
	а) Ажил мэргэжлээ чөлөөтэй сонгох	2	2	1	2						2	1			1	1	1		2	1		1			17
	б) Хөдөлмөрийн аятай нөхцөлөөр хангуулах	5	2	1	2	1		1		2		2	1			1	1				1		1		21
	с) Цалин хөлс авах	2	4		2			1			3	1			1				5	1		3			23
	д) Амрах		1																						1
	е) Хувийн аж ахуй эрхлэх									1															1

	f) Албадан хөдөлмөрөөс ангид байх				1						1									2			
	g) Ажлын байрны дарамт	2			1					1	2		1	4		1	4	1	5	2	24		
	h) Ажлын байрны байрны бэлгийн дарамт																						
	Нийгмийн халамж хүртэх эрх														1						1		
5	a) Эд мөнгөний тусламж авах	2	7	3	2			1		1			3	1		1	3	2		4	4	3	37
	b) Ахмад настны эрх, асран хамгаалуулах эрх												1	1								1	3
6	Эрүүл мэндээ хамгаалуулах, эмнэлгийн тусламж авах эрх															1	3			1	1		6
7	Сурч боловсрох эрх				1					1							1			1			4
8	Оюуны өмчийн эрх																						
	Сонгох, сонгогдох эрх																						
9	a) Сонгох																			1			1
	b) Сонгогдох																			1			1
10	Эвлэлдэн нэгдэх эрх	1																					1
	Жендерийн эрх тэгш байдал																						
	a) Улс төрийн																						
	b) Эдийн засгийн																						
	c) Соёл боловсрол																						
11	d) Эрүүл мэнд																						
	e) Гэр бүлийн харилцаа дахь тэгш байдал	5		3	2			3	1	1	1	2		7	1	2	2	1	2				33
	f) Төрийн албан дахь																						
	g) Хөдөлмөр эрхлэлт, хөдөлмөрийн харилцаан дахь																						
12	Төрийн байгууллага албан тушаалтанд			3	1			1	1		1	1		1		2		5			1	1	20

18	Чөлөөтэй зорчих эрх	4		2												1		1					8	
19	Иргэний харьяалалтай байх																							
20	Ялгаварлан гадуурхалтаас ангид байх эрх																							
	a) Үндэс, угсаа																							
	b) Хэл																							
	c) Арьсны өнгө																							
	d) Нас								1														1	
	e) Хүйс																							
	f) Нийгмийн гарал																							
	g) Нийгмийн байдал	1								1														2
	h) Хөрөнгө чинээ																							
	i) Эрхэлсэн ажил, албан тушаал																							
	j) Шашин шүтлэг																							
	k) Үзэл бодол, боловсрол																							
	l) Бэлгийн чиг баримжаа																							
	m) Хөгжлийн бэрхшээл				2																			2
n) ХДВХ																	2		4				6	
21	Амьдралын хүрэлцээтэй түвшинд аж төрөх эрх																							
	a) Зохистой хоол хүнсээр хангагдах эрх																							
	b) Зохистой орон байраар хангагдах эрх																							
22	Хүүхдийн эрх	3	1		4				3		1			1			1				9		23	
Хандсан тоо		80	41	22	33	5		10		11	18	17	16	14	7	31	24	15	70	8	37	34	24	517
Утас		6	4	3	5	3		3		2		4		3	3	1		1	17	2	6	7	6	76
Цахим		5								1		3												8
Биечлэн		58	37	19	28	2		7		7	15	10	16	11	4	30	24	14	54	6	31	27	18	418
Нийт хугацаа		1439	1304	645	795	65		265		220	395	754	505	405	190	678	800	426	1370	109	486	944	595	12390

№	Хэнд	Явуулсан огноо, дугаар	Хариу ирүүлсэн огноо	Зөвлөмжийн агуулга		Боловсруулсан
1	Архангай аймгийн Засаг дарга Ц.Мөнхнасан	2019.01.23 1/01	Архангай аймгийн ЗДТГ-ын даргын 2019.02.12-ны өдрийн 03/149 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
2	Баян-Өлгий аймгийн Засаг дарга А.Гылымхан	2019.01.23 1/02	Баян-Өлгий аймгийн Засаг даргын орлогчийн 2019.03.01-ний өдрийн 2-01/239 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
3	Баянхонгор аймгийн Засаг дарга Г.Батжаргал	2019.01.23 1/03	Баянхонгор аймгийн ЗДТГ-ын даргын 2019.03.11-ний өдрийн 2/352 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
4	Булган аймгийн Засаг дарга З.Батзориг	2019.01.23 1/04	Булган аймгийн Засаг даргын орлогчийн 2019.03.05-ны өдрийн 02/283 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
5	Говь-Алтай аймгийн Засаг дарга С.Гансэлэм	2019.01.23 1/05	Говь-Алтай аймгийн Засаг даргын орлогчийн 2019.02.25-ны өдрийн 2/369 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
6	Говьсүмбэр аймгийн Засаг дарга Г.Батсуурь	2019.01.23 1/06	Говьсүмбэр аймгийн Засаг даргын 2019.03.13-ны өдрийн А/230 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн

7	Дархан-Уул аймгийн Засаг дарга С.Насанбат	2019.01.23 1/07	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ-ын даргын 2019.02.25-ны өдрийн 2-10/211 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
8	Дорноговь аймгийн Засаг дарга Т.Энхтүвшин	2019.01.23 1/08	Хариу ирүүлэх хуулийн хугацаа өнгөрсөн.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
9	Дорнод аймгийн Засаг дарга М.Бадамсүрэн	2019.01.23 1/09	Дорнод аймгийн Засаг даргын 2019.03.04-ний өдрийн 1/402 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
10	Дундговь аймгийн Засаг дарга О.Бат-Эрдэнэ	2019.01.23 1/10	Дундговь аймгийн Засаг даргын орлогчийн 2019.02.22-ны өдрийн 1/219 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
11	Завхан аймгийн Засаг дарга Д.Батсайхан	2019.01.23 1/11	Завхан аймгийн Засаг даргын орлогчийн 2019.02.20-ны өдрийн 1/296 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
12	Орхон аймгийн Засаг дарга Д.Батлут	2019.01.23 1/12	Орхон аймгийн Засаг даргын 2019.02.20-ны өдрийн 2/184 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
13	Өвөрхангай аймгийн Засаг дарга Г.Ганболд	2019.01.23 1/13	Өвөрхангай аймгийн Засаг даргын 2019.03.13-ны өдрийн 1/116 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
14	Өмнөговь аймгийн Засаг дарга Н.Наранбаатар	2019.01.23 1/14	Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2019.03.12-ны өдрийн	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн

			1-654 дугаартай албан бичиг.			
15	Сүхбаатар аймгийн Засаг дарга Ж.Эрдэнэбаатар	2019.01.23 1/15	Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ-ын Нийгмийн бодлогын хэлтсийн даргын 2019.02.12-ны өдрийн 7/261 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
16	Сэлэнгэ аймгийн Засаг дарга Ш.Оргил	2019.01.23 1/16	Сэлэнгэ аймгийн Засаг даргын орлогчийн 2019.03.07-ны өдрийн 1/191 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
17	Төв аймгийн Засаг дарга Ж.Батжаргал	2019.01.23 1/17	Төв аймгийн Засаг даргын 2019.03.13-ны өдрийн 01/441 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
18	Увс аймгийн Засаг дарга Д.Батсайхан	2019.01.23 1/18	Увс аймгийн Засаг даргын 2019.02.22-ны өдрийн 1/208 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
19	Ховд аймгийн Засаг дарга Б.Дүгэржав	2019.01.23 1/19	Ховд аймгийн ЗДТГ-ын даргын 2019.03.12-ны өдрийн 3/556 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
20	Хөвсгөл аймгийн Засаг дарга Л.Ганболд	2019.01.23 1/20	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ-ын Нийгмийн бодлогын хэлтсийн даргын 2019.03.13-ны өдрийн 7/403 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
21	Хэнтий аймгийн Засаг дарга Н.Ганбямба	2019.01.23 1/21	Хэнтий аймгийн Засаг даргын орлогчийн 2019.03.13-ны өдрийн 9/449 дугаартай албан бичиг.	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн

22	Аймгуудын Засаг дарга нарт	2019.01.23 1/22	Хариу шаардаагүй	Хүйтний улиралд хурдан морины уралдаанд хүүхдийг оролцуулахгүй байх, уралдаан зохион байгуулах тухай шийдвэр гаргахгүй байх тухай	Мэдээллийн дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
23	Булган аймгийн Засаг дарга З.Батзориг	2019.03.15 1/23	Булган аймгийн Засаг даргын 2019.04.04-ний өдрийн 01/469 дугаартай албан бичиг.	Булган аймгийн Булган сумын иргэдийн эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах эрхийг хангах тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	ХЭБСХ Г.Агар-Эрдэнэ
24	Улсын ерөнхий прокурор, төрийн хууль цаазын тэргүүн зөвлөх Б.Жаргалсайхан	2019.04.23 1/24	Улсын ерөнхий прокурорын орлогчийн 2019.05.22-ны өдрийн 1/2559 дугаартай албан бичиг.	ШШГЕГ-ын харьяа Төв аймаг дахь цагдан хорих байранд хийсэн хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчлийг арилгах тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
25	Говь-Алтай аймгийн Засаг дарга С.Гансэлэм	2019.05.06 3/25	2019-06-06	Говь-Алтай аймагт Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилтийг шалгасан дүнгийн тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	Т.Ихтамир
26	Өвөрхангай аймгийн Засаг дарга Г.Ганболд	2019.05.07 3/26	Өвөрхангай аймгийн Засаг даргын 2019.05.24-ний өдрийн 1/232 дугаартай албан бичиг.	Өвөрхангай аймагт Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилтийг шалгасан дүнгийн тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	Т.Ихтамир
27	Зэвсэгт хүчний жанжин штабын дарга, хошууч генерал А.Ганбат	2019.05.10 3/27	Зэвсэгт хүчний жанжин штабын 1 дүгээр орлогч даргын 2019.06.10-ны өдрийн 2/2154 дугаартай албан бичиг.	Баянхонгор аймаг дахь Зэвсэгт хүчний 339 дүгээр ангид хийсэн хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчлийг арилгах тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	Т.Ихтамир
28	Баянхонгор аймгийн Засаг дарга Г.Батжаргал	2019.05.15 3/28	2019.06.15	Баянхонгор аймагт Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилтийг шалгасан дүнгийн тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	ЗХАХ Х.Мөнхзул
29	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайд Ё.Баатарбилэг	2019.05.16 2/29	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайдын 2019.06.05-ны өдрийн 1а/5111 дугаартай албан бичиг.	Нийслэлийн тусгай хэрэгцээт 116 дугаар дунд сургуульд хийсэн хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчлийг арилгах тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	С.Сайханжаргал

30	Эрүүл мэндийн сайд Д.Сарангэрэл	2019.06.04 1/30	2019.07.04	Эрүүл мэндийн салбарын бодлого, үйл ажиллагааг хүний эрхийн зарчим, хэм хэмжээнд нийцүүлж, ингэхдээ хувь хүн, хүүхэд, тэр дундаа өсвөр насныхны өвчин, оношилгооны талаарх мэдээллийн нууцлалыг чандлан хадгалах, тэдгээрийн эрхэм чанар, нэр төртэй байх, эрүүл мэндийн нууцаа хамгаалуулах, халдашгүй байх эрхийг хөндөхгүй байхад эмч, эмнэлгийн ажилтнуудын ёс зүй, зан харилцаа, хандлага зэрэгт анхаарал хандуулах тухай	Дүн шинжилгээний дагуу	ХЭБСХ З.Өнөржаргал
31	Сэлэнгэ аймгийн Засаг дарга Ш.Оргил	2019.06.06 3/31	2019.07.06	Сэлэнгэ аймагт Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилтийг шалгасан дүнгийн тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	Г.Ууганбаатар
32	Орхон аймгийн Засаг дарга Д.Батлут	2019.06.06 3/32	2019.07.06	Орхон аймагт Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилтийг шалгасан дүнгийн тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	Г.Ууганбаатар
33	Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч С.Амарсайхан	2019.06.07 2/33	2019.07.07	Аж ахуйн нэгж, байгууллагууд нийтийн эдэлбэрийн газрыг барилгажуулах, нийтийн орон сууцыг буулгах, шинээр барих зэрэг хот дахин төлөвлөлтийн үйл ажиллагааг явуулахдаа иргэдийн өмчлөх эрхийг зөрчихгүй байх, энэ талаар тодорхой арга хэмжээ авах, хяналтыг сайжруулах тухай	Гомдлын дагуу	Б.Мөнх-Эрдэнэ
34	Орхон аймаг дахь “Эрдэнэт секьюрити спэйшл” ХХК	2019.06.07 2/34	2019.07.07	Орхон аймаг дахь “Эрдэнэт секьюрити спэйшл” ХХК-д ажлын байран дахь бэлгийн дарамтаас ангид байх эрхийн хэрэгжилтэд хийсэн хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчлийг арилгах тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	Б.Мөнх-Эрдэнэ
35	Дархан-Уул аймгийн Засаг дарга С.Насанбат	2019.06.07 3/35	2019.07.07	Дархан-Уул аймагт Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилтийг шалгасан дүнгийн тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	Г.Ууганбаатар

36	Хэнтий аймгийн Засаг дарга Н.Ганбямба	2019.06.25 2/36	2019.07.25	Гомдлын мөрөөр Хэнтий аймгийн Хэрлэн сумын 3 дугаар цэцэрлэгт илэрсэн зөрчлийг арилгах тухай	Гомдлын дагуу	Г.Ууганбаатар Д.Эрдэнэбаясгалан
----	---	--------------------	-------------------	--	---------------	------------------------------------

ШААРДЛАГЫН ХЭРЭГЖИЛТ-2019

ХАВСРАЛТ 4

№	Хэнд	Явуулсан огноо, дугаар	Хариу ирүүлсэн огноо	Шаардлагын агуулга		Боловсруулсан
1	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын дарга, бригадын генерал Ц.Амгаланбаяр	2019.01.03 3/01	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын даргын 2019.01.18 өдрийн 03/257 дугаартай албан бичиг.	Баянхонгор аймаг дахь Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байрны ерөнхий жижүүр ахлах дэслэгч Г.Сайнзаяагийн үйлдэлд хариуцлага тооцож, Цагдан хорих байрны дарга, ахмад Г. Дамцагдорж болон алба хаагчдын ёс зүйг дээшлүүлэхэд онцгой анхаарч, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын нийт бие бүрэлдэхүүнд эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох үйл ажиллагааг идэвхтэй, үр дүнтэй явуулах тухай	Гомдлын дагуу	Л.Дүгэрсүрэн Б.Содонцэцэг
2	Булган аймгийн Засаг дарга З.Батзориг	2019.01.03 2/02	Булган аймгийн ЗДТГ-ын Хууль эрх зүйн хэлтсийн даргын 2019.01.15-ны өдрийн 05/66 дугаартай албан бичиг.	Булган аймгийн Булган сумын Тохижилт үйлчилгээний ангид хийсэн хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчлийг арилгах тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	Л.Дүгэрсүрэн Д.Мөнхсайхан
3	Нийслэлийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын дарга, хурандаа Б.Цогжаргал	2019.01.09 2/03	Нийслэлийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын 2019.01.17-ны өдрийн 2/2806	Иргэн О-г хуучин эрхэлж байсан албан тушаалд нь эгүүлэн томилох шүүхийн шийдвэрийг болон шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн хууль ёсны шаардлагыг заасан хугацаанд	Гомдлын дагуу	Г.Ууганбаатар Я.Хонгорзул

			дугаартай албан бичиг.	биелүүлэхгүй байгаа Монгол банкны холбогдох албан тушаалтанд хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу албадан гүйцэтгүүлэх, хариуцлага тооцох, цаашид холбогдох иргэний шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаанд тавих хяналтыг сайжруулах тухай		
4	Нийслэлийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын дарга, хурандаа Б.Цогжаргал	2019.01.09 2/04	Нийслэлийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын 2019.01.17-ны өдрийн 2/2806 дугаартай албан бичиг.	Иргэн Б-г хуучин эрхэлж байсан албан тушаалд нь эгүүлэн томилох шүүхийн шийдвэрийг болон шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн хууль ёсны шаардлагыг заасан хугацаанд биелүүлэхгүй байгаа Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны холбогдох албан тушаалтанд хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу албадан гүйцэтгүүлэх, хариуцлага тооцох, цаашид холбогдох иргэний шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаанд тавих хяналтыг сайжруулах тухай	Гомдлын дагуу	Г.Ууганбаатар Я.Хонгорзул
5	Нийслэлийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын дарга, хурандаа Б.Цогжаргал	2019.01.10 2/05	Нийслэлийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын 2019.01.17-ны өдрийн 2/2806 дугаартай албан бичиг.	Иргэн Д-г урьд эрхэлж байсан албан тушаалд нь эгүүлэн томилох шүүхийн шийдвэрийг болон шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн хууль ёсны шаардлагыг заасан хугацаанд биелүүлэхгүй байгаа Монгол банкны холбогдох албан тушаалтанд хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу хариуцлага тооцох, албадан гүйцэтгүүлэх, цаашид иргэний шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаанд тавих хяналтыг сайжруулах тухай	Гомдлын дагуу	С.Сайханжаргал Э.Болортуяа
6	Улсын ерөнхий прокурор, төрийн хууль цаазын тэргүүн зөвлөх М.Энх-Амгалан	2019.01.10 3/06	Улсын ерөнхий прокурорын газрын тамгын газрын даргын 2019.01.17-ны өдрийн 2/230	Монгол Улсын Ерөнхий Прокурорын 2017 оны 07 дугаар сарын 16-ны өдрийн А/79 дугаар тушаалыг хуульд нийцүүлэх тухай	Гомдлын дагуу	Г.Ууганбаатар

			дугаартай албан бичиг.			
7	Улаанбаатар төмөр зам хувь нийлүүлсэн нийгэмлэг, Улаанбаатар төмөр замын дарга Д.Жигжиднямаа	2019.02.02 2/07	Улаанбаатар төмөр зам хувь нийлүүлсэн нийгэмлэгийн Удирдлагын асуудал хариуцсан замын орлогч даргын 2019.03.15-ны өдрийн 10/590 дугаартай албан бичиг.	Улаанбаатар төмөр замын Замын 2 дугаар ангийн ерөнхий инженер Б нь диспетчер Б-д ажлын байран дахь бэлгийн дарамт үзүүлж, түүний эрхийг ноцтой зөрчсөн тухай	Гомдлын дагуу	С.Сайханжаргал
8	“Зорчигч тээврийн нэгтгэл” ОНӨААТҮГ-ын захирал Г.Төмөрбаатар	2019.02.21 2/08	Зорчигч тээврийн нэгтгэл ОНӨААТҮГ-ын Захиргаа удирдлага, хүний нөөцийн хэлтсийн даргын 2019.02.28-ны өдрийн 1/482 дугаартай албан бичиг.	Иргэн Б-г эрхэлж байсан ажилд нь томилж, түүний хөдөлмөрлөх эрхийг хангах, цаашид энэ төрлийн зөрчлийг гаргуулахгүй ажиллах тухай	Гомдлын дагуу	Г.Ууганбаатар
9	Мал эмнэлгийн ерөнхий газрын дарга Д.Түмэндэмбэрэл	2019.02.26 1/09	Мал эмнэлгийн ерөнхий газрын дэд даргын 2019.03.13-ны өдрийн 277 дугаартай албан бичиг.	Булган аймгийн Булган сумын 2 дугаар багт байрлах аймгийн Мал эмнэлгийн газрын Мал эмнэлэг, ариун цэврийн лабораторийн үйл ажиллагаа нь иргэдийн эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах эрх, ажилтнуудын хөдөлмөрлөх эрхийг ноцтой зөрчиж байх тул тус лабораторийн ажилтнуудыг эрүүл ахуй, чанар, стандартын шаардлага хангасан шинэ ажлын байранд нэн даруй шилжүүлэн ажиллуулах тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	Б.Мөнх-Эрдэнэ

10	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын дарга, бригадын генерал Ц.Амгаланбаяр	2019.03.12 1/10	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын тэргүүн дэд даргын 2019.03.19 өдрийн 02/1015 дугаартай албан бичиг.	Увс аймгийн ШШГГ-ын Цагдан хорих байранд хийсэн хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчлийг арилгах тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	С.Сайханжаргал Я.Хонгорзул
11	Хэнтий аймгийн Засаг дарга Н.Ганбямба	2019.03.20 2/11	Хэнтий аймгийн ЗДТГ-ын Нийгмийн бодлогын хэлтсийн даргын 2019.03.28-ны өдрийн 2/550 дугаартай албан бичиг.	Хэнтий аймгийн Хэрлэн сумын 5 дугаар цэцэрлэгт хийсэн хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчлийг арилгах тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	Г.Ууганбаатар Д.Эрдэнэбаясгалан
12	“Эм Ай Ю” Бүрэн дунд сургуулийн захирал Куонн У Мүнн	2019.03.29 2/12	“Эм Ай Ю” Бүрэн дунд сургуулийн захиралын 2019.04.09-ний өдрийн 92 дугаартай албан бичиг.	“Эм Ай Ю” Бүрэн дунд сургууль нь Б-д төрөөс олгосон суурь боловсролын гэрчилгээ болон хувийн хэргийг нь сургалтын төлбөрөө төлөөгүй гэх шалтгаанаар өгөхгүй байгаа хууль бус үйлдлээ нэн даруй таслан зогсоож, баримт бичгийг нь олгож, түүний сурч боловсрох, хөгжих эрхийг хангах, цаашид хүүхдийн эрхийн зөрчил гаргахгүй ажиллах тухай	Гомдлын дагуу	С.Сайханжаргал
13	Нийслэлийн Прокурорын газрын ерөнхий прокурор, хууль цаазын тэргүүн зөвлөх Д.Баярмагнай	2019.04.04 3/13	Нийслэлийн Прокурорын газрын ерөнхий прокурорын орлогчийн 2019.04.10-ны өдрийн 1/2288 дугаартай албан бичиг.	Мөрдөн шалгах ажиллагаанд хяналт тавих прокурорын хяналтыг тасралтгүйгээр хуулийн дагуу явуулах үүрэг бүхий хяналтын прокурор нь Б-гийн амь нас хохирсон гэх хэрэгт олон улсын гэрээ, дотоодын хууль тогтоомжийг зөрчсөн тухай	Гомдлын дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
14	Цагдаагийн ерөнхий газрын дарга, цагдаагийн хурандаа С.Баатаржав	2019.04.05 3/14	Цагдаагийн ерөнхий газрын тэргүүн дэд даргын 2019.04.19-ны өдрийн 2/214 дугаартай албан бичиг.	Иргэн П-г хууль бусаар албадан ирүүлж, баривчлах ажиллагаа явуулсан Эрүүгийн цагдаагийн албаны алба хаагчдын үйлдэлд албаны шалгалт явуулж, хуулийн дагуу хариуцлага тооцох тухай	Гомдлын дагуу	Л.Дүгэрсүрэн

15	Дундговь аймгийн Засаг дарга О.Бат-Эрдэнэ	2019.04.26 1/15	Дундговь аймгийн Засаг даргын 2019.05.08-ны өдрийн 1/619 дугаартай албан бичиг.	Дундговь аймгийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж буй цахим тоглоомын газруудад хийсэн хяналт шалгалтаар илэрсэн хүүхдийн эрхийн зөрчлийг арилгах тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	П.Тулга Т.Баярцэцэг
16	Дундговь аймгийн Засаг дарга О.Бат-Эрдэнэ	2019.05.03 2/16	Дундговь аймгийн Засаг даргын 2019.05.15-ны өдрийн 1/631 дугаартай албан бичиг.	Дундговь аймгийн Сайнцагаан сумын 1 дүгээр цэцэрлэгт хийсэн хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчлийг арилгах тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	Г.Ууганбаатар Т.Баярцэцэг
17	Цагдаагийн ерөнхий газрын дарга, цагдаагийн хурандаа С.Баатаржав	2019.05.13 3/17	Цагдаагийн ерөнхий газрын дэд даргын 2019.05.17-ны өдрийн 3/153 дугаартай албан бичиг.	Иргэн Э-г хууль бусаар албадан ирүүлж, баривчлах ажиллагаа явуулсан Эрүүгийн цагдаагийн албаны алба хаагчдын үйлдэлд албаны шалгалт явуулж, хуулийн дагуу хариуцлага тооцох тухай	Гомдлын дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
18	Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч С.Амарсайхан	2019.05.16 2/18	Нийслэлийн Засаг даргын 2019.06.04-ний өдрийн 01/2254 дугаартай албан бичиг.	Иргэн Г-г эрхэлж байсан ажилд нь нэн даруй томилж, түүний хөдөлмөрлөх эрхийг хангах, хүний эрхийн ноцтой зөрчил гаргасан Зорчигч тээврийн нэгтгэл ОНӨААТҮГ-ын захирал Г.Төмөрбаатарт хуульд заасны дагуу хариуцлага тооцох, цаашид нийслэлийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж буй төрийн байгууллагуудад энэ төрлийн зөрчлийг гаргуулахгүй ажиллах талаар чиглэл өгч, холбогдох арга хэмжээ авах тухай	Гомдлын дагуу	Г.Ууганбаатар
19	Дархан-Уул аймгийн 10 дугаар цэцэрлэгийн эрхлэгч С.Алтанчимэг	2019.05.20 2/19	2019-05-27	10 дугаар цэцэрлэгийн туслах багш А-гийн нийгмийн даатгалын дэвтэрт хууль бус бичилт хийсэн холбогдох албан тушаалтанд хариуцлага тооцох, тухайн хууль бус бичилтийг зөвтгөж, залруулах, цаашид байгууллагын дотоод үйл ажиллагаандаа тавих хяналтыг сайжруулж, хүний эрхийн зөрчлийг дахин гаргуулахгүй ажиллах тухай	Гомдлын дагуу	Б.Мөнх-Эрдэнэ Э.Болортуяа

20	Цайрт Минерал ХХК-ийн ерөнхий захирал С.Батхүү	2019.05.20 2/20	Цайрт Минерал ХХК-ийн ерөнхий захирлын 2019.06.20-ний өдрийн 2-155/2019 дугаартай албан бичиг.	Цайрт Минерал ХХК-д хийсэн хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчлийг арилгах тухай	Хяналт шалгалтын дагуу	Г.Ууганбаатар Х.Наранцэцэг
21	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайд Ё.Баатарбилэг	2019.05.20 2/21	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайдын 2019.06.14-ний өдрийн 1а/5538 дугаартай албан бичиг.	Дархан-Уул аймгийн 10 дугаар цэцэрлэгийн туслах багш А--д Боловсролын тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.1.7.б-д заасны дагуу 5 жил тутамд нэг удаа олгох 6 сарын үндсэн цалинтай нь тэнцэх хэмжээний мөнгөн тэтгэмжийг нэн даруй олгох, цаашид иргэдийн гаргасан өргөдөл, гомдол, хүсэлтийг үндэслэлтэй шийдвэрлэж, чирэгдэл учруулахгүй ажиллах талаар харьяа байгууллагуудад чиглэл өгөх тухай	Гомдлын дагуу	Б.Мөнх-Эрдэнэ Э.Болортуяа
22	Улсын ерөнхий прокурор, төрийн хууль цаазын тэргүүн зөвлөх Б.Жаргалсайхан	2019.05.22 3/22	Улсын ерөнхий прокурорын орлогчийн 2019.05.30-ны өдрийн 1/2778 дугаартай албан бичиг.	Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасны дагуу хяналт тавьж ажиллахдаа хариуцлага алдсан хяналтын прокурор, мөрдөгчид хуульд заасан үндэслэл журмын дагуу хариуцлага тооцож, цаашид энэ төрлийн ноцтой хүний эрхийн зөрчлийг гаргуулахгүй байх талаар нийт прокуроруудад үүрэг чиглэл өгч, мөрдөн шалгах ажиллагаанд тавих прокурорын хяналтыг сайжруулах тухай	Гомдлын дагуу	Л.Дүгэрсүрэн
23	Өвөрхангай аймгийн БОЭТ-ийн дарга Э.Хүдэрчулуун	2019.05.30 2/23	2019-06-07	Иргэн И-гийн олон улсын гэрээ болон дотоодын хууль тогтоомжоор баталгаажуулсан нэр төр, алдар хүнд, хувийн болон эрүүл мэндийн нууцтай байх эрхийг зөрчсөн холбогдох ажилтнуудад хариуцлага тооцох, цаашид энэ төрлийн хүний эрхийн зөрчил гаргуулахгүй байх тухай	Гомдлын дагуу	Л.Дүгэрсүрэн Б.Отгонжаргал

24	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын дарга, хурандаа Д.Дамдинцэрэн	2019.06.07 3/24	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын дэд бөгөөд ял эдлүүлэх албаны даргын 2019.06.24 өдрийн 03/2678 дугаартай албан бичиг.	Баянхонгор аймаг Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын даргын жолооч ахлах ахлагч Ж.Батзаяа, Цагдан хорих байрны ерөнхий жижүүр ахмад Г.Сайнзаяа нарын үйлдэлд хуулийн хариуцлага тооцох тухай	Гомдлын дагуу	Л.Дүгэрсүрэн Б.Содонцэцэг
25	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газрын дарга О.Алтансүх	2019.06.25 2/25	2019-07-02	“Зөв амьдрах ухаан” ТББ-ын тэргүүн Г.Загдаа нарын хууль бус үйлдлийг холбогдох хууль хяналтын байгууллагад тавьж шийдвэрлүүлэх, иргэн Б, Б нарын хүүхдүүд болох М, Э, Х нарыг гэр бүлд нь эргэн нэгтгэх хуульд заасан зохих арга хэмжээг нэн яаралтай авч хэрэгжүүлэх тухай	Гомдлын дагуу	Г.Ууганбаатар

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮНИЙ ЭРХИЙН ҮНДЭСНИЙ КОМИССЫН АЖЛЫН АЛБА

